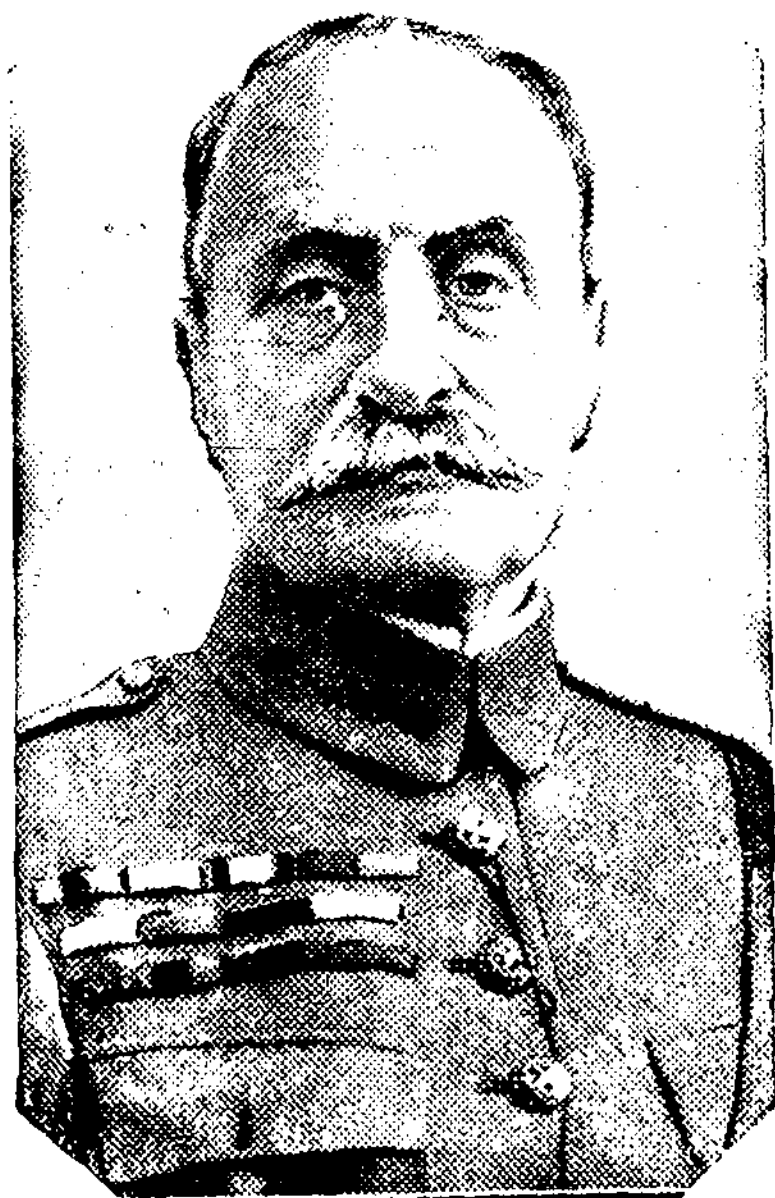

Mirė vokiečių nugalėtojas — Prancūzijos maršalas Fošas.

1929 metų kovo mėn. 20 d. mirė visam pasauliui žinomas, didžiojo karo didvyris, vokiečių nugalėtojas, maršalas Ferdinandas Fošas.

Velionis gimė 1851 m. rugpiūčio m. 4 d. pietų Prancūzijoje, Tarbes mieste, kur jo tėvas buvo miesto prefektūros generalinis sekretorius.

Prancūzų maršalas Fošas.

Baigęs karo akademią, Fošas tarnauja generaliniam štabe bei vadovauja artilerijos dalimis. Jau pirmose didžiojo karo dienose maršalas Fošas parodė didelį ir energingą savo veiklumą, sulaukiant didį vokiečių armijų maršą Paryžiaus link. Vokiečiai ne tik buvo sulaukyti, bet prie Mondement, Fere-Chompenoise ir prie Saint-Gond buvo laimėtas garsusis Marnos mūšis, kuris gal daugiausia nulėmė didž. karo laimėjimą santarvininkų pusėn. Vėliau jam tenka pakelti sunkiausias ir kruvinas kovas Flandrijoje, o 1916 m. vasarą veda sėkmingą puolimą ties Somme.

Per visas tas kautynes maršalas Fošas pasižymėjo savo apgalvotu energingumu, dideliu strateginiu sumanumu ir savo planų nuosekliu pravedimu. Dėl šių savo genialių savybių jis 1917 m. gegužės mėn. buvo paskirtas Prancūzijos generalinio štabo viršininku. Per trejus metus karo Prancūzija pakeitė kelis vadus Jofre, Petain, Fayolle, kol pagaliau apsistojo ant genialaus maršalo Fošo ir paskyrė jį vyriausiu prancūzų visų karo jėgų vadu.

1918 metų pradžioje vokiečiai, pasirašę Lietuvos Brastoje su Rusijos bolševikais taikos sutartį, beveik visas jėgas iš rusų fronto permetė prieš santarvininkus. Tada maršalas Fošas įtikino visus santarvininkus: prancūzus, anglius, italus, amerikiečius, belgus ir kt., jog karo laimėjimas daugiausia pareina nuo vadovybės vieningumo ir 1918 m. balandžio mėn. paėmė į savo rankas visų santarvininkų jėgų vadovybę.

Tų pat metų liepos m. vokiečiai, norėdami priversti santarvininkus prašyti taikos, rajone Reimso sukonzentravo 60 divizijų, kad padarytų generalinį puolimą. Tada maršalas Fošas atidavė įsakymą santarvininkams pradėti kontrpuolimą ir priverstė vokiečius su labai dideliais nuostoliais pasitraukti už upės Enee.

Tų pat metų liepos m. vokiečiai, norėdami priversti santarvininkus prašyti taikos, rajone Reimso sukonzentravo 60 divizijų, kad padarytų generalinį puolimą. Tada maršalas Fošas atidavė įsakymą santarvininkams pradėti kontrpuolimą ir priverstė vokiečius su labai dideliais nuostoliais pasitraukti už upės Enee.

Rugpiūčio mėn. 8 d. ties Amien prancūzų ir anglų 400 tankų pralaužia vokiečių frontą, užaina 28 klmtr. jiems užpakalin ir naikina besitraukiantį priešą.

Spalių mėn. Vokietija per Amerikos Jungt. Valstybių prezidentą Vilsoną paprašė taikos, o maršalas Fošas atsakė į tai naujomis atakomis. Laikotarpy nuo liepos mėn. 18 d. ligi lapkričio mėn. per visas kautynes vokiečiai neteko 700.000 sužeistų ir užmuštų ir 360.000 belaisvių, be to, santarvininkams pateko 6.000 kanuolių, 38.000 kulkosvaidžių ir daug kito karo turto.

Nuo lapkričio mėn. 5 d. vokiečiai visu frontu 220 klmtr platumu pradėjo trauktis kasdien darydami po 20 klm. Tuo laiku Vokietijoje prasidėjo bruzdėjimas ir esančios fronte kariuomenės dalys nebeįėjo kautis.

Lapkričio mėn. 6 d. per radio iš Berlyno pranešė, kad išvyko į frontą parlamentarai tartis su santarvininkais dėl paliaubų.

Lapkričio m. 8 d. maršalas Fošas Retondo stoty ties Compien'u priėmė vokiečių parlamentarų. Jie norėjo pasiūlyti savo sąlygas, bet nugalėtojas paklausė jų: „Jūs prašote paliaubų?“. Į tai Erbergeris ir Obersdorfas atsakė: „Taip, prašom!“ Tada maršalas Fošas padiktavo vokiečių parlamentarams šias sąlygas; tuojau atitraukti visą vokiečių kariuomenę už Reino, išduoti santarvininkams 5.000 kanuolių, 30.000 kulkosvaidžių, 3.000 minosvaidžių, 2.000 orlaivių, 5.000 garvežių 5.000 sunkiųjų automobilių, 60 nardomų jų laivų, 74 karo laivus, perduoti visus esamus vokiečių užimtoje zonoje karo sandėlius, tuojau grąžinti visus santarvininkų paimtus belaisvius (vokiečių belaisviai palieka pas santarvininkus). Apgalvojimui ir priėmimui pasiūlytų sąlygų buvo duotas trijų dienų laikas. Čia parlamentarai paprašė maršalo Fošo per tas tris dienas sustabdyti santarvininkų puolimus ir persekiojimus besitraukiančios vokiečių kariuomenės, bet maršalas į tai atsakė neigiamai ir dar energingiau puolė vokiečius.

Vokiečiams nieko nebeliko — kaip tik priimti, nors ir labai sunkias ir žeminančias juos sąlygas, nes jų vadovybė beturėjo rezerve tik 17 išvargusių divizijų, o maršalas Fošas turėjo rezerve 103 divizijas. Lapkričio mėn. 11 d. 5 val. vokiečių parlamentarai vėl atvyko pas maršalą Fošą ir pasirašė paliaubas.

Po to maršalas Fošas įsakė lygiai 11 valandą visu frontu sustabdyti šaudymą, o pats sėdo į automobilį ir nuvyko į Paryžių pas ministerį pirmininką ir karo ministerį Clemenceau ir pranešė, kad paliaubos su vokiečiais pasirašytos ir kad jis, maršalas Fošas, laiko savo užduotį atlikęs.

Toji žinia Paryžiuje ir visame pasauly buvo sutikta su didžiausiu džiaugsmu.

Nuo 1919 m. ligi pat mirties maršalas Fošas buvo Prancūzijos karo tarybos narys.

Velionį maršalą Fošą pagerbti atvažiavo iš visų kraštų specialios delegacijos. Jis palaidotas su didžiausiomis iškilėmis Prancūzų tautos didvyrių Panteone. P. G.

Apdovanoti savanoriai.

(Žiūr. „Kario“ 10 nr.).

1822) Ramanauskas Leonas ats. vyr. pusk., 1823) Poškus Šimas, 1824) Pačkauskas Antanas, 1825) Pocevičius Bernardas (ats. vyr. pusk., 1826) Petrikonis Juozas, 1827) Kesylis Antanas, 1828) Kavaliauskas Jurgis, 1829) Mažaitis Juozas, 1830) Markauskas Pranas ats. jaun. pusk., 1831) Čižauskas Petras, 1832) Staškevičius Kazys, 1833) Sadaunikas Juozas, 1834) Staliūnaitis Jurgis, 1835) Semaška Mikas, 1836) Šulga Bronius, 1837) Eglinskas Stasys, 1838) Gavelis Pranas, 1839) Grudzinskas Gabrys, 1840) Jelskevičius Vincas, 1841) Leipus Antanas, 1842) Meškėlis Juozas, ats. jaun. pusk.,

1843) Lenkauskas Edvardas, 1844) Žukauskas Stasys, 1845) Ukanis Kazys, 1846) Hildenbrandtas Jeronimas, 1847) Zujus Petras, 1848) Rekašius Vaclovas ats. vyr. pusk., 1849) Petkevičius Antanas, 1850) Mekšraitis Jonas Baltrus, 1851) Kurcevas Caelelis, 1852) Jarašūnas Petras ats. jaun. pusk., 1853) Draučūnas Kazys, 1854) Kulbis Jonas, 1855) Tulauskas Juozas ats. virš., 1856) Šuliauskas Kazys, 1857) Šimukonis Juozas ats. vyr. pusk., 1858) Špakauskas Juozas, 1859) Šlepetys Antanas, 1860) Sabasevičius Petras, 1861) Šiaučiulis Jurgis, 1862) Švirinas Karolis, 1863) Šaparnis Antanas, 1864) Žiūra Povilas, 1865) Ulys Kostas, 1866) Kairys Antanas, 1867) Gumbinas Jurgis, 1868) Kščenavičius Vincas, 1869) Miniauskas Juozas ats. jaun. pusk., 1870) Mikulis Vincas, 1871) Maurušaitis Karolis, 1872) Markevičius Matas (miręs), 1873) Maknickas Juozas.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XI metai.

Kaunas, 1929 m. balandžio 4 d.

Nr. 13 (513)

Darbas yra vienas iš daugelio malonumų.

Gal ne vienam skaitytojui, perskaičius šio rašinio antraštę, atrodys keista, kad darbas, kurio žmogus kartais nori išvengti, skelbiama kaip malonumas. Tiesa, ne kiekvienas darbas ir ne visuomet yra žmogui malonus; bet jis būna nemalonus ne dėl savo esmės, o visai dėl kitokių priežasčių. Kad darbas būtų lengvas ir suteiktų malonumą, reikalingos tam tikros sąlygos. Viena svarbiausių tų sąlygų,— suprasti darbo tikslą ir naudingumą.

Imkime dar paprastesnį pavyzdį. Vaikas, vos pradėjęs bėgioti, imas įvairių žaislų. O žaislas vaikui, ar ne darbas? Ir labai didelis darbas. Jo fantazija plati ir laisva. Statydamas iš šipulių „namą“, jis vaizduojasi didžiausius rūmus bestatęs. Nieko jis taip nemėgsta, kaip žaisti, arba, tikriau pasakius, dirbti.

Ką tik imsime, ar ūkininką, ar amatininką, ar vaiką kada jie atsidėję dirba, juos nuo darbo nuvilioti ne visa

3 art. pulko kareivinės, gražiai išpuoštos kilniais obalsiais ir paveikslais, sienose tapytais.

mą. Kiekviename darbe reikia turėti prieš akis to darbo reikalingumą ir kokius vaisius jis gali mums duoti. Tik tokiose sąlygose dirbdami nejausime sunkumo ir nuovargio, bet priešingai, bus malonu ir su pasišventimustengsimės tą ar kitą darbą atlikti kuo sąžiningiau ir geriau.

Kam teko prieš karo tarnybą ūkininkauti arba mątyti kaip kitas ūkininkauja, tas įsitikino kokiu pasiryžimu ir pasišventimu ūkininkas dirba savo ūkio darbus. Didesnėse darbymetėse jam būtų skaudžiausia bausmė, jei jo kas neleistų prie darbo. Vasaros ilgų ir karštų dienų jis nepastebi.

Taip pat nesiskundžia darbo sunkumu nei kurpius, nei siuvėjas. Jie laukia darbo; skuba kuo geriau ir gražiau padaryti.

lengvai pavyks. Darbo metu jiems jokie pasilinksminimai malonumo nesuteiks, bet priešingai... Jei mes pažiūrėsime į savo praeitį, tai prisiminsime atsitikimus, kada mes dirbome kokį nors darbą didžiausiu pasitenkinimu ir malonumu, ir tas darbas mus vilioje viliodavo.

Šiuose nurodytuose pavyzdžiuose darbas yra siekias materialių gėrybių. Kiekvienas žmogus, dirbdamas tokį darbą, tikisi susilaukti jo vaisių ir jais naudotis. Tie būsiami darbo vaisiai palengvina vargus ir skatina žmogų dirbti.

Daug kilnesnis yra idėjos darbas, pavyzdžiui, padėti kitam nelaimėje, padaryti savo tautai, arba, bendrai, visuomenei, gerą darbą, pasišvesti savo tėvynės reikalams idėjos darbo vaisių pačiam asmeniui, kuris tą

Lietuvių
Spaudos
Biuro

darbą atliko, tenka tik maža dalis, arba visai netenka jais naudotis. Šie darbo vaisiai eina visuomenės gerovei. Žmogus, idėjinio pobūdžio darbą atlikęs, daug didesnį malonumą ir pasitenkinimą jaučia, kaip kad medžiagiškų gėrybių iš savo darbo susilaukęs. Todėl idėjinio pobūdžio darbas žmogų daug labiau pritraukia prie savęs, kaip kad darbas turįs tikslą gaminti medžiagiškas gėrybes. Kad taip iš tikrųjų yra, pats gyvenimas rodo. Kasdieniniame gyvenime mažai rasime atsitikimų, kada žmogus dėl turto savo gyvybę pavojun statytų. Tuo tarpu dėl idėjos darbo pasišvenčia daugybė žmonių, nebijodami net mirties.

Kiek yra mokslininkų, kurie atsiskyrę nuo pasaulio atsiduoda moksliekiams tyrinėjimams, ir nieko daugiau nemato be savo kambario keturių sienų, kuriose jis užsidarė. O kiek yra žuvusių pasaulį už savo tautą ir tikybą! Nereikia toli ieškoti pavyzdžių. Mes ir patys jų turime. Prisiminkime 1919 metus, tai yra mūsų Nepriklausomybės kovų metus. Iš visų Lietuvos kampų stoji savanoriai į kariuomenę. Kiekvienas jų žinojo, kad už tai jo joks medžiagiškas atlyginimas nelaukia. O vis dėlto ėjo. Ėjo pasišventę tautos ir tėvynės gerovei. Nebaugino savanorio nei vargas, nei žaizdos, nei mirtis. Visi patirti vargai jam buvo nesunkūs, nes jis dirbo kilnų tautos vadavimo darbą. Tuomet kariuomenė buvo trūkumai. Ne vienam teko basam vaikščioti ir šaltį kęsti. Padėtis buvo neaiški — priešai iš visų pusių veržėsi į mūsų kraštą. Tačiau visus šiuos sunkumus mūsų savanoriai ir pašauktieji kariai kantriai pernešė, ir tik dėka jų pasiryžimui ir pasišventimui atgavome laisvę. Visi šie iš tikro gyvenimo paimti pavyzdžiai aiškiai rodo, kad ir labai sunkus darbas, jeigu tik jo tikslas yra suprantamas ir kilnus, lieka lengvas ir net suteikia pasitenkinimą.

Jei taip, tai kodėl gi kariuomenės tarnyboj kartais vengiama darbo? Ar mūsų darbas yra betikslis? Visai ne dėl to. Mūsų darbo tikslas labai aukštas ir karių pareigos yra labai kilnios, tik mes nesugebame tai tinkamai suprasti ir įvertinti.

Daugeliui skverbiasi į galvą nelemta ir klaidinga mintis, kad kariuomenės darbas, ypač taikos metu, būtent, mokymasis, yra betikslis, neduodąs jokios naudos, nes karas galys ir nebūti ir visas kariuomenės mokymas būtų nereikalingas. Kas taip manytų, labai klystų. Kariuomenė stovi savo krašto sargyboj ne tik karo metu, bet ir taikos. Nebūtų kariuomenės, nebūtų ir laisvės; patekę į savo kaimynų rankas liktumėm vergais, kokiais buvome keletą šimtmečių. Dabar priešai negali mus pavergti dėl to, kad turime kariuomenę. Kad būtų aišku, paimkime pavyzdį. Sargybinis saugo sandėlį su valstybės turtu. Praslinko keletas metų ir niekas to sandėlio nelietė. Ar galima iš to padaryti išvadą, kad sargybinis prie sandėlio nereikalingas? Visiems, manau, aišku, kad sandėlio niekas neliečia vien tik dėl to, kad stovi sargybinis. Tegu sargybinis nuo sandėlio bent dienai pasitraukia, tai pamatysime, kad sandėlis jau išplėštas.

Tas pat ir su valstybe. Jos niekas neliečia, nes sargyboj stovi kariuomenė. Jei nebūtų kariuomenės, gretimos valstybės pradėtų ieškoti prie mūsų įvairių priekabių, stengtųsi įvairiais būdais mus išnaudoti ir po kai kurio laiko liktumėm jų vergais.

Ar ne kilnios kario pareigos budėti tėvynės sargyboj kiekvieną minutę? Ar ne aukštas kario tarnybos tikslas dirbti, mokytis ir ruoštis, priešui kraštą puolus, jį atremti. Neužmirškime, kad mes įstengsime tautos laisvę apginti ne skaičiumi, bet narsumu ir pasišventimu, todėl iš anksto turime stengtis įsigyti kuo daugiausia žinių ir išmokti panaudoti jas kautynių lauke. Tai yra tikra pilietiška pa-

reiga pasišvesti tam trumpam karo tarnybos laikui ir padirbėti aukštiesiems ir kilniems tautos ir valstybės tikslams. Visuomet turime tai turėti galvoje ir sakyta mintis palengvins mums karo tarnybos sunkumus ir vargus. Vietoj vengti naudingo darbo, reikia stengtis nepraleisti veltui nė vienos minutės.

Tik darbas gali mus padaryti tvirtus ir neįveikiamus morališkai ir fiziškai. Įsivaizduokime sau, kad žmogus būtų viskuo aprūpintas ir nereiktų jam dirbti — kas iš to išeitų? Praslinkus kai kuriam laikotarpiui, žmogui toks gyvenimas be darbo liktų nebepakenčiamas. Neberastų tikslo gyventi. Žmogus dirbdamas rūpinasi vis dėlto ką nors geresnio pasiekti. Jis, susilaukęs darbo vaisių, džiaugiasi. Taigi darbas atneša džiaugsmą. Vieniems rūpesčiams praėjus, gema kiti; ir taip žmogus nuolatos dirba, kovoja už būvį. Taip užimtas žmogus yra atitrauktas nuo neigiamų ir žemų palinkimų. Jis vis tobulėja. Tik darbas žmogų gali padaryti tobulu.

Dirba ne tik žmogus, bet visas pasaulis, visa gyvyja iki paprasčiausio, paprasta akimi neįmatomo, sutvėrimo. Tik prisiminkime kas dedasi vasarą gamtoje. Ore, aukštai dausose, ant žemės, žemėj, miške, vandeny visur judės, ūžės, knibždėjimas. Nerasi nė menkiausio sutvėrimėlio, kuris nedirbtų, niekuo nesirūpintų pavasarį, gamtai atgijus. Ar ne keista būtų, jei žmogus, aukščiausias ir protingiausias pasaulij sutvėrimas, vengtų darbo.

Laikas bėga ir mūs jis nelaukia. Pralaidai valandą tuščiai, be darbo, ji jau niekuomet nebegrįš. Todėl reikia stengtis kiekvieną minutą tinkamai išnaudoti.

Kalbėdamas apie darbingumą neturiu galvoj, kad mes turime dirbti ir dirbti be jokio poilsio. Toks darbas mums įkyrėtų ir būtų neproduktingas. Jėgoms atnaujinti ir gyvenimui pajvairinti būtinais reikalingas poilsis ir įvairios pramogos. Išsėtis taip pat turime mokėti, kad ir poilsio laikas veltui nežūtų. Poilsio metu reikia užsiimti sportu, knygų skaitymu ir kitais kūną ir sielą lavinančiais darbais. Tik taip dirbdami suteiksime savo tautai ir valstybei daug naudos ir pati karo tarnyba bus lengva ir maloni.

Vyr. leit. Jančys.

Snieguolės.

Krinta snieguolės, ir vis sidabrinės.

Lėidžiasi, leidžiasi.. oi, kaip gražu!

Tūpdamos margina pirkios lančines — šnekasi, šnekasi daug paslapčių:

„amžiais lakiotum vėjelio globoje,
amžiais gyventume žemės sapne,
jusdamos laimę mes tokią, kaip šioji
mergelė minkštajam pūkų patale“...

Ir vėl jos nutilo — gal aš nebgirdžiu —
žiū, reginį naują štai kloja! —

Ant žemės juodosios, ant medžių šakų,
tik spingsi, tik žvilga — baltuoja...

Ir kam gi, paklausiu, tas grožis puikus?

Ir kam ta nekalta baltybė?

Juk diena, gal dvi, o gal trys
ir vėl viešpataus žalumynė.

Vėl švies iš padangės saulutė,

vėl dygs pirmutiniai diegai,

vėl kaitri puiki šienapiūtė,

vėl plauks linarūčių aidai.

Ir tiesa: snieguolės pražuvo.

Vėl saulė bešviečia linksmi,
tik verkia mergytė, kad buvo —
o kur jisai dingo nūnai?..

Ramuzių Gojus.

Šliaužimas.

Labai svarbu, kad kareiviai mokėtų greitai ir taisyklingai šliaužti. Ypatingai šliaužimai yra panaudojami puolamose kautynėse. Puolimo metu jau nuo šautuvų bei lengv. kulkosvaidžių ugnies distancijos labai retai galės kareiviai pulti perbėgdami stačiom bei pasilenkę, kad ir trumpą atstumą. Pasirodęs, kad ir trumpą laiką bėgas stačias bei pasilenkęs kareivis, greit gali būti priešų pašautas, nes sudaro didelį taikinį. Kareivis, slenkąs šliauždamas, sudaro kautynių lauke labai mažą taikinį, kurį jau sunkiau bus kliudyti. Todėl dabartiniu laiku visose kariuomenėse daug dėmesio kreipiama į kareivių mokymą greitai ir taisyklingai šliaužti. Ypatingai daug mokoma šliaužti vokiečių kariuomenėje, kur šliaužimai panaudojami ne tik įvairių taktiškų pratimų metu, bet verčiami savotišku karišku sportu, rengiant kareiviams tam tikras šliaužimo rungtynes.

Be abejo, ir mūsų kariai turi mokėti greitai ir taisyklingai šliaužti, kad reikiant galėtų tą mokėjimą pa-

naudoti savo gyvybės apsaugojimui ir geresniam savo paskyrimo atlikimui.

Norėdami mokėti greitai ir taisyklingai šliaužti, kareiviai turi būti gerai to dalyko mokomi ir ilgą laiką pratinami, nes kad ir šliaužimas atrodo labai paprastu dalyku, bet ir jis reikalauja gero mokėjimo ir įpratimo.

Mokant šliaužti, gali būti panaudoti šie šliaužimo būdai.

1. Pilvas prie pat žemės, nepakeliant kūno, viena koja išmetama priekin, o po to patraukiamas priekin ir visas kūnas (1 ir 2 pav.).

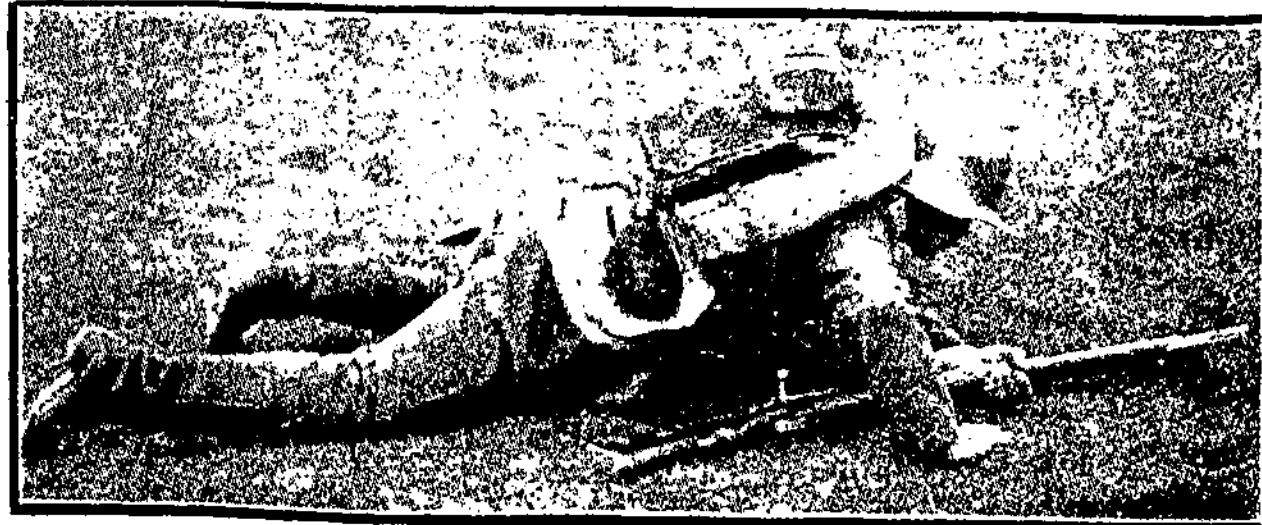
2. Pilvas pakeltas—įtrauktas, šliaužiama alkūnėmis ir kojų pirštais (3, 4 ir 5 pav.).

3. Pilvas nuleistas prie žemės, kojos ištiestos, šliaužiama vien tik alkūnėmis, užgriebiant jomis kiek galima toliau, o po to traukiamas priekin visas kūnas. (6 pav.).

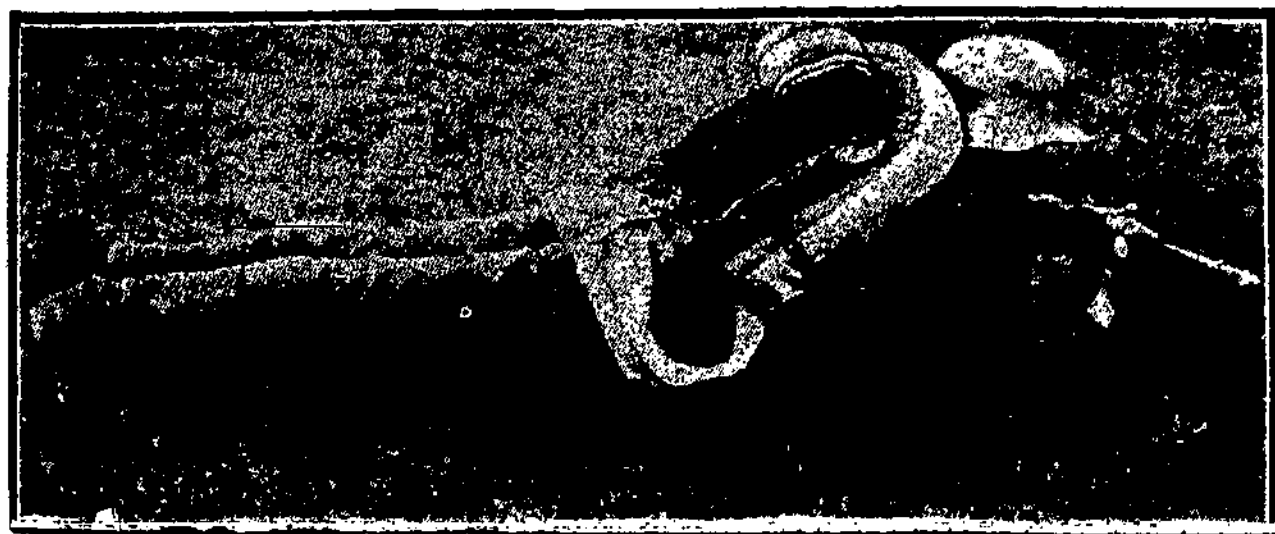
T-ka.

1 pav. Taisyklingas šliaužimas. Kareivis šliaužiant nesikelia.

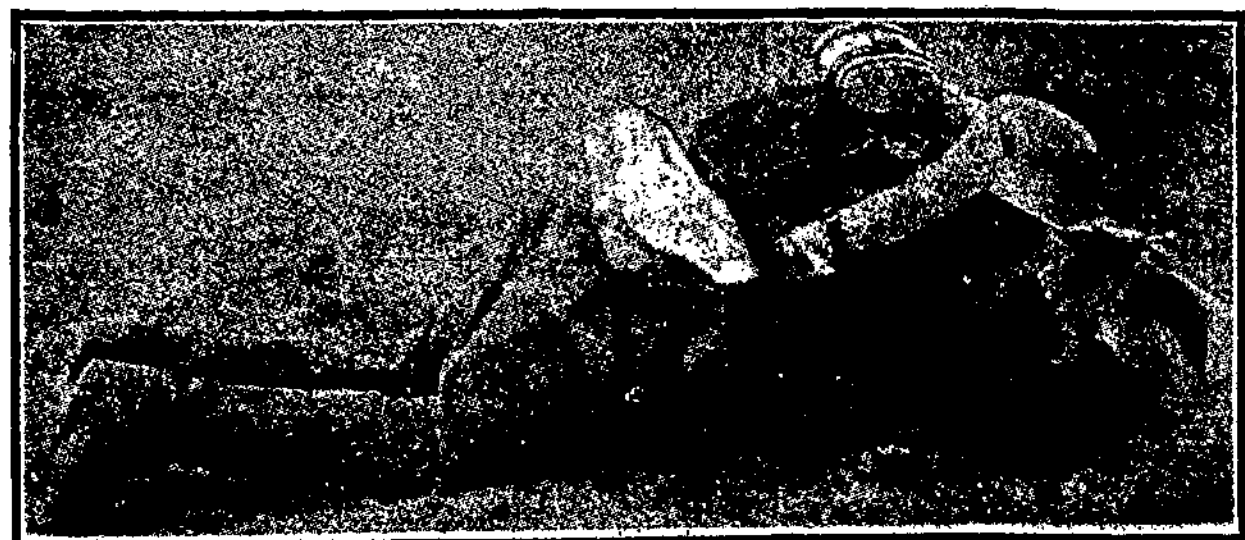
2 pav. Netaisyklingas šliaužimas. Kareivis šliaužiant pasikelia.

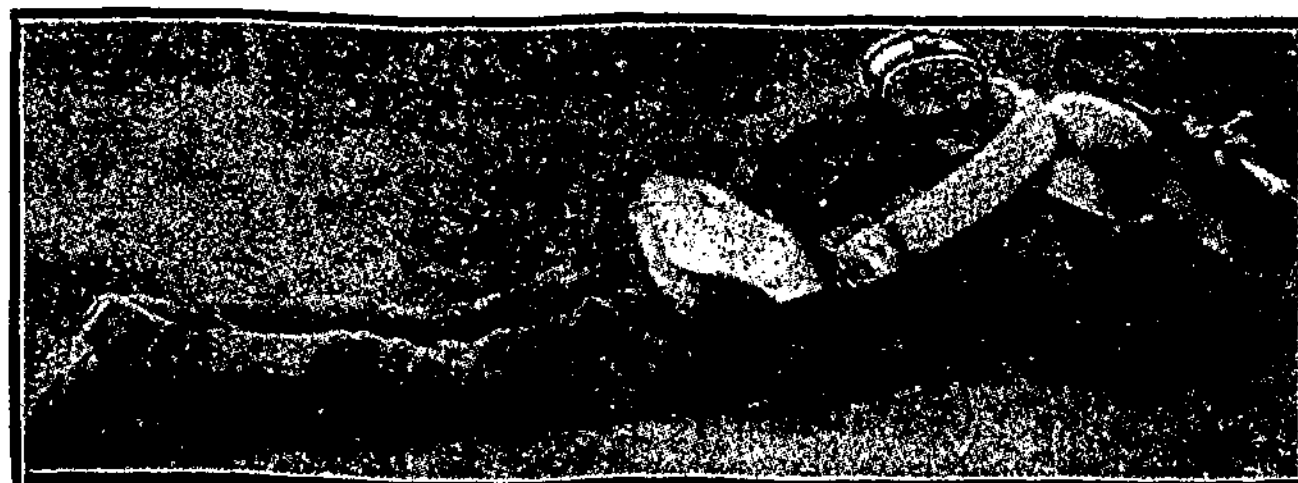
3 pav. Taisyklingas šliaužimas.

4 pav. Taisyklingas šliaužimas.

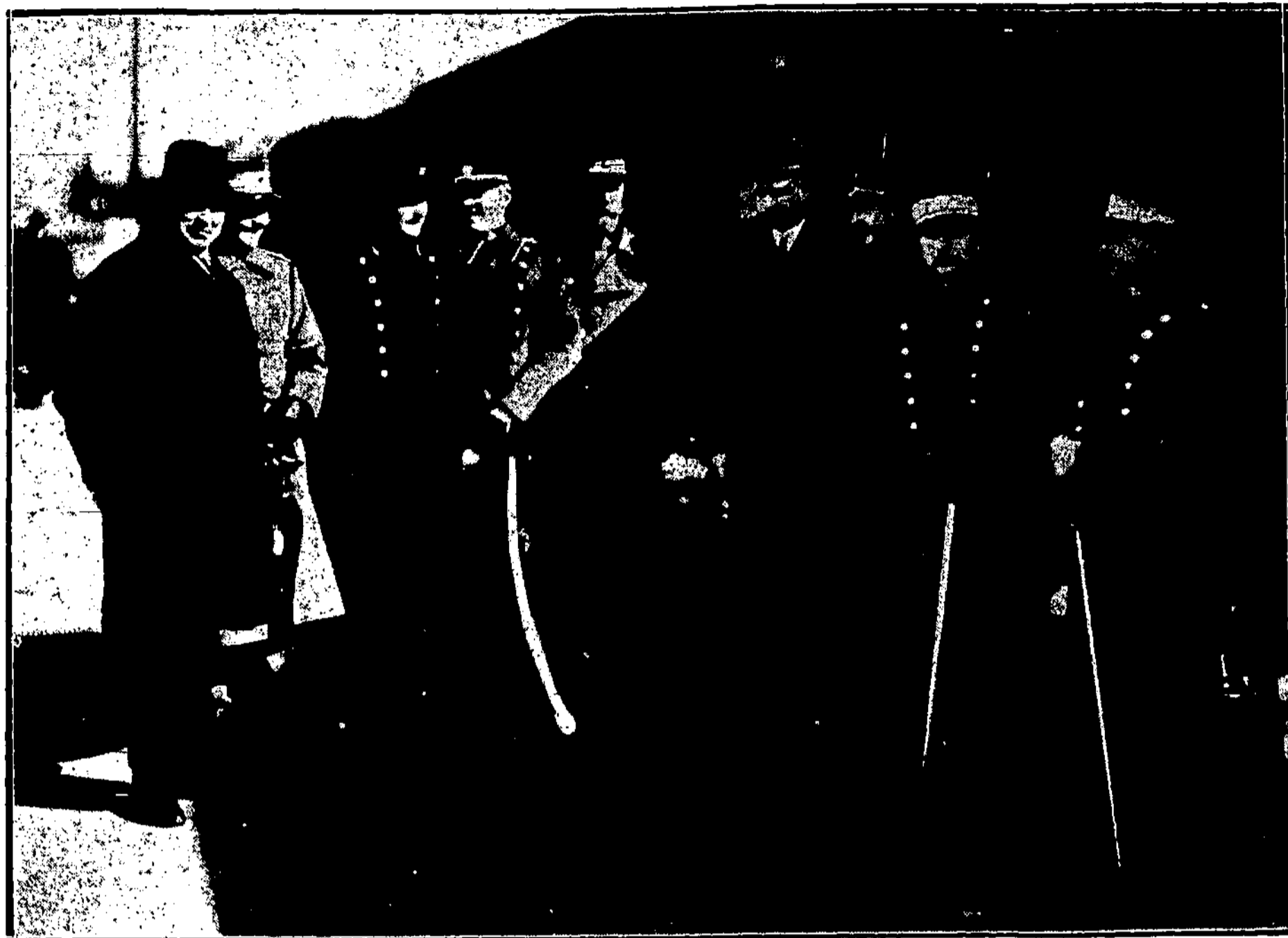
5 pav. Netaisyklingas šliaužimas. Kareivis šliaužiant pasikelia.

6 pav. Taisyklingas šliaužimas.

Pas Latvius svečiuose.

Jau praeitame „Kario“ nr. (12) buvo pažymėta, kad Latvijos valdžios kviečiami išvyko į Rygą mūsų kariuomenės spaudos atstovai susipažinti su latvių kariuomenės spaudos įstaigomis, darbu ir asmenimis.

Mūsų karo spaudos delegacija Kauno stoty prieš išvykstant į Latviją. Lydimųjų tarpe matyti: Latvijos karo atstovas pulk. Indans, Latvijos atstovybės sekr. p. Kalejs, „Letos“ skyriaus vedėjas p. Predīts, Kauno stoties komend. pulk. leit. Petrauskas, k. m. v. kanc. virš. vyr. leit. Narušis.

Dabar grįžus, noriu patiekti „Kario“ skaitytojams įdomesnių įspūdžių ir minčių.

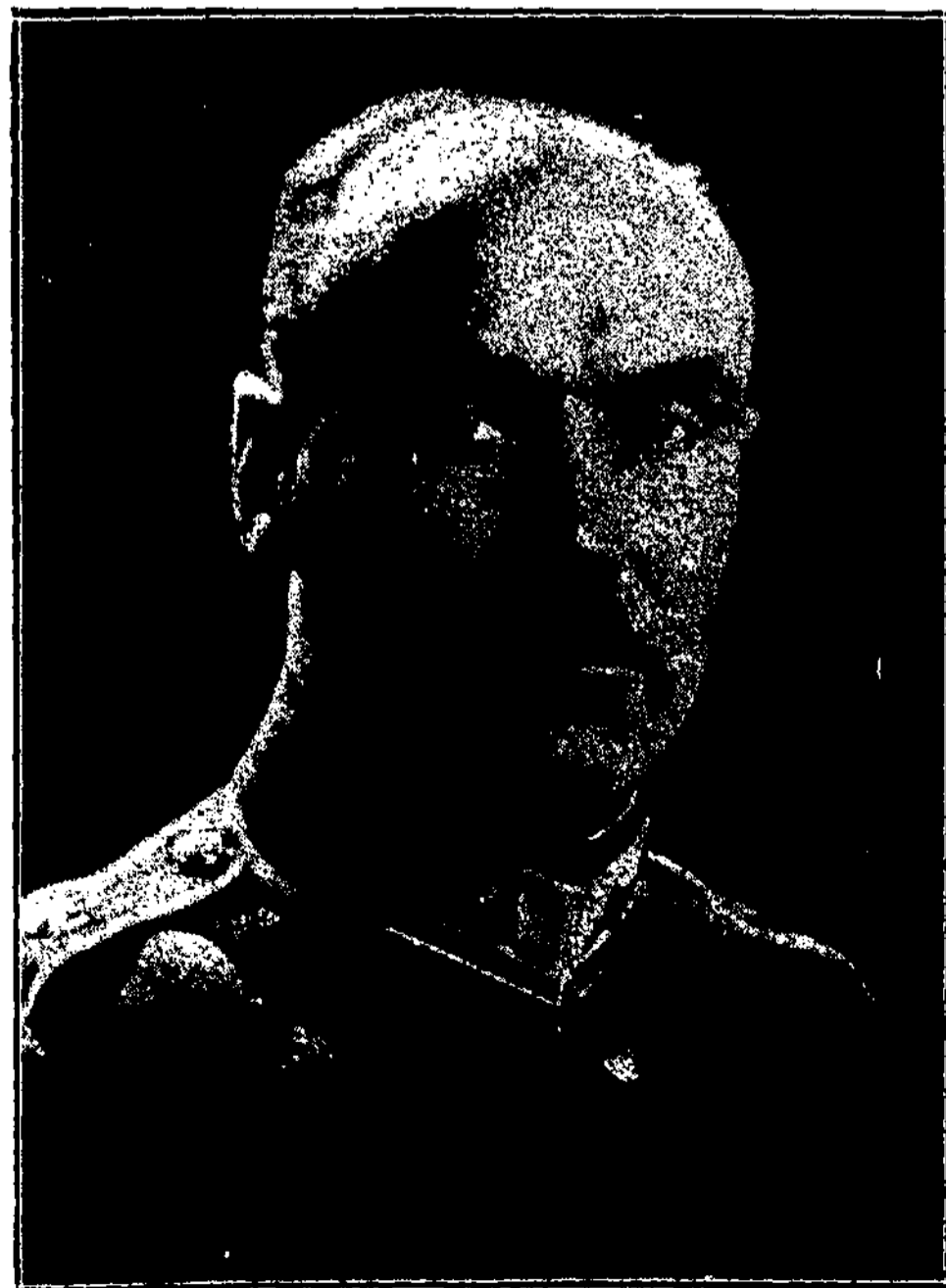
Rygą pasiekėm (mjr. *Laurinaitis* — vyr. štabo spaudos dalies vedėjas ir delegacijos pirmininkas, mjr. *Steponaitis* — „Mūsų Žinyno“ redakt., kpt. *Balčiūnas* — „Kario“ redakt. ir kpt. *Kraunaitis* — kavalerijos štabo viršininkas) kovo mėn. 21 d. vakare. Stoty mus pasitiko, be mūsų karo ataše plk. *Giedraičio*, latvių kariuomenės spaudos atstovai: plk. *Brigė* — karo mokslo skyriaus viršininko padėjėjas, plk. *Baumanis* — kariuomenės spaustuovės viršininkas, plk. *Plensneris* — „Militaru Rakstu Krajumo“ ir „Aizsargo“ redaktorius, kpt. *Mednis* — „Latvijos Kareivio“ redakt. ir ponis *Indaniene* — Latvijos karo ataše Lietuvoj žmona.

Šitame artėjimo ir susipažinimo darbe nepaprastai daug energijos ir iniciatyvos parodė plk. Indans. Tuo reikalu jis net lydėjo mus iš Kauno į pat Rygą. Todėl pati kelionė darėsi daug įdomesnė, nes plk. Indans jau iš anksto supažindindamas, gerokai paruošė mus prie to darbo, kurį rengėmės atlikti Rygoj. Nuvykus į Rygą jis irgi nemaža dėjo pastangų, kad vaisingiau atliktumėm savo uždavinį ir neliktų visa tai vien tik pageidavimais bei gražiais mandagumo pareiškimais.

Nuo stoties nuvykome į geriausią, pačiam Rygos centre, viešbutį „Roma“, kur mums buvo paruošti numeriai. Tą pat vakarą 10 val. buvo mums suruošta rinktiniam „Vermano“ parko restone neoficiali vakarienė, kur dalyvavo drauge su mumis plk. Indans, kpt. Mednis ir plk. Giedraitis. Čia besivaišinant buvo pa-

sitarta dėl tolimesnio darbo ir nustatyta smulkesnė programa. Be plk. Indans, daugiausia su mumis buvo surištą kpt. Mednis, kaip artimiausias priėmimo organizatorius ir tvarkytojas. Kovo mėn. 22 d. aplankėme Lietuvos atstovybę plk. Giedraitį, kuris pristatė mus p. ministeriui *Br. Dailidei*. Bevešint mums pas p. ministrą, atvyko plk. Indans, ir jau drauge su juo skubėjome į Latvijos karo ministeriją ir vyriausiąjį štabą. Čia teikėsi priimti ir susipažinti su mumis karo ministeris *Ant. Ozols*, kariuomenės vadas generolas *M. Penikis*, kariuomenės vado štabo viršininkas generolas *A. Kalejs*, vyriausio štabo viršininkas generolas *J. Francis*, karo mokslo skyriaus viršininkas plk. *M. Jeske*. Čia pat karo mokslo skyriuje susitikome su minėtu jau plk. Plensneriu ir plk. Šenfeldu — „Artilerijas Apskats“ redakt.; aplankėm jų redakcijas ir arčiau susipažinom tiek su karo mokslo skyriaus organizacija, darbu, tiek ir pačiomis minėtų kariškų žurnalų redakcijomis ir darbu.

Prie progos, būdami vyriausiajam štabe, susipažinom su visa eile kitų Latvijos kariuomenės aukštųjų viršininkų — buvusiu karo minist. gen. *Kalnins* (da-

Plk. M. Jeske, karo mokslo skyriaus viršininkas, kūrė daugiausia mūsų atstovus globojo ir jais tikrai teviškai rūpinosi.

bar artilerijos inspektorium), divizijų ir pulkų vadais. Tą dieną kaip tik baigėsi štabe kariški žaidimai. Dėl mūsų atvykimo jie buvo daug anksčiau pradėti (6 val. ryta), kad aukštieji kariuomenės viršininkai galėtų savo laiku mus priimti.

Bendrai, dėl vaišių ir paties sutikimo kaip svečių tenka tik gėrėtis, kaip latviai moka taip gražiai ir iškilniai padaryti. Iš tikrųjų, mūsų atstovams buvo parodyta nepaprastai didelės pagarbos ir širdies. Aukštieji karo ministerijos viršininkai, rodos, tik ir stengėsi, kad mes visą laiką būtume jų draugijoj. Net pats valstybės prezidentas G. Zemgals domėjosi mūsų atstovais ir porą kartų tai pabrėžė 5 p. p. šventėj, širdingai pasikalbėdamas su mumis.

Iš ministerijos vykome į latvių **brolių kapus** (taip vadinami karių kapai, žuvusių kovose dėl nepriklausomybės). Mus lydėjo plk. Jeske, plk. Plensneris, plk. Indans ir plk. Giedraitis. Uždedant vainiką, mūsų deleg. pirm. mjr. Laurinaitis pasakė širdingą kalbą.

„Lietuvių kariuomenės spaudos atstovai deda vainiką Latvių karžygių kapuose. Jie tai daro ne vien dėl įprastos tradicijos, bet visa širdimi norėdami pareikšti didžią pagarbą karžygiams tos kariuomenės, kuri nuo senų laikų yra kovusis kartu su Lietuvos kariuomene prieš bendrus priešininkus. Tai daro dar ir dėl to, kad Lietuvos sūnūs dalyvavo Latvijos kariuomenės užuomazgoj, kovėsi kartu su Latvių pulkais prie **Kulkosvaidžių kalno** ir kitur, ir kad abi kariuomenės bendrai liejo kraują bendros frontuos, kol abi valstybės galutinai laimėjo savo nepriklausomybę. Linki Latvių tautai semti tuose karžygių kapuose stiprybę laimingai nepriklausomai ir amžinai ateičiai „saules mužu“.

Į tą kalbą Latvijos kariuomenės vardu atsakė plk. Indans ir padėkojo už nuoširdų žodį.

Ta pati grupė, nusitraukusi prie vienos Brolių kapų kolonos, kur iškaltas iš akmens sužeistas raitelis ir arklys.

Po to visi aplankėm čia pat už brolių kapų esančius kitus kapus — vistuomenės veikėjų ir kitų garsių vyrų. Ilgiau buvo sustota prie pirmojo valstybės prezidento J. Čakstės kapo, mirusio 1927 III. 24 ir ministerio pirm. ir užsienių minist. Z. Mejerovičiaus.

Iš kapų sugrįžus, jau laukė mus iškilmingi pušry-

Mūsų atstovai drauge su latviais, uždedant vainiką Brolių kapuose. Iš kairės į dešinę: plk. Plensneris, pulk. Jeske, pulk. Giedraitis, kpt. Kraunaitis, mjr. Laurinaitis, kpt. Balčiūnas, mjr. Steponaitis, plk. Indans.

čiai—dėjener, kuriuos suruošė generolas Kalejs. Vaišino mus pačiam geriausiam Rygos restorane „Otto Schwarz“, kur tik yra priimami visi aukštieji užsienių svečiai ir diplomatai. Dalyvavo: gen. Kalejs, gen. Francis., plk. Hartmanis — operacijų skyriaus viršininkas, pulk. Senfelds, plk. Baumanis, plk. Jeske, plk. Plensneris, plk. Giedraitis, kapt. Mednis ir jo padėjėjas virsleitnants Oše.

Vaišių metu generolas Kalejs trumpai, bet širdingai prabilo, pasveikindamas mūsų spaudos atstovus, atvykus į svečius. Jis pasakė: Mes esame kariai ir todėl lengvai ir greitai suprantam viens kitą. Aš čia tik noriu pabrėžti, ką pasakė man delegacijos pirm. mjr. Laurinaitis, kad jūs čia jaučiatės kaip namie pas savuosius. Taigi aš ir noriu, kad tik taip būtų ir už tai keliu savo taurę. Čia garsiai jo tostą palydėjo valio! ir lai dzivo! Kalbą išvertė lietuviškai plk. Indans.

Į šį pasveikinimą atsiliepė mjr. Laurinaitis, kurs smulkiau pabrėžė mūsų apsilankymo tikslą, bendrai spaudos ir kariškos spaudos reikšmę ir artimesnio susipažinimo bei bendradarbiavimo svarbumą ir naudą. Jo kalbą išvertė latviškai plk. Giedraitis.

Po pietų plk. Baumanis ir kpt. Mednis maloniai sutiko supažindinti mus su savo įstaigomis: pirmasai su kariuomenės spaustuve, antrasai su „Latvijos Kareivio“ redakcija ir darbu. Abi tos įstaigos telpa viename dideliame name ir yra glaudžiai surištos, nes „Lat. Kar.“ leidėjas yra kariuomenės spaustuvė. Pati spaustuvė gana didelė ir plačiai pastatyta. Dirba joje ligi 40 rinkėjų, iš jų 18 kareivių. Pažymėtina, kad ji sutvarkyta grynai kariškais pagrindais ir drausme. Spaustuvėj dežuruoja kareiviai. Turi ji 2 linotipu, 1 tipografą, 6 dideles spausdinimo mašinas, didelį rišyklos ir knygų taisymo skyrų (dirba 20 žm.) su įvairiomis naujausio-

mis mašinomis, iš kurių pažymėtina falsavimo mašina. Iš jos visas spaudos lankas išeina gatavai sulankstytas į 16 psl. ir susiūtas. Spaustuvė kasmet duoda nemažą pelną.

Tiesa, eidami į spaustuvę jau gavome pamatyti savo fotografiją, rytą nutrauktą ir įdėtą į „Segodnia“ su trumpu pažymėjimu mūsų atvykimo ir tikslo. Tai pasirūpino atlikti kpt. Mednis.

Vakare vėl buvo mums iškilmingi pietūs—diner—suruošti kariuomenės vado generolo Penikio tam pačiam restorane. Vaisėse be minėtų jau aukščiau karininkų dalyvavo pats kariuomenės vadas, mūsų atstovas Lat-

vijai ministeris Br. Dailidė ir plk. Brige. Viskas buvo be galo puošniai, iškilmingai ir gražiai. Jautėsi gana artima ir jauki nuotaika. Vaisės užtruko gana ilgai. Jų metu gana daug abi pusės kalbėjosi ir informavosi apie bendrus tautos ir kariuomenės gyvenimo reikalus, organizaciją, tvarką. Latvių kariuomenės aukštieji viršininkai mielai ir gausiai teikė informacijų, net daugiau pasakodami apie save, negu klausinėdami. Per pietus net tyčia buvo pakeistos mūsų atstovų vietos, kad galėtų su naujais savo kaimynais pasikalbėti, negu tie, su kuriais sėdėjo per pusryčius.

(B. d.)

Kpt. Balčianas.

—Kaip kovoti prieš tankus.

Šių laikų tankas gali vykdyti netikėtus puolimus 100 kilometrų zonoje nuo savo išeities ribos. Todėl ginantis bei kovojant prieš tankus, reikia tam tikslui vartoti tokias apsigynimo priemones, kurios gali toli eiti. Kartu reikia nuolat rūpintis, kad kariuomenės sustatymui niekada negręstų pavojus iš priešų tankų pusės.

Norint laiduoti tą nepavojų nuo priešų tankų pusės, reikia šitaip elgtis.

1) Reikia tinkamai panaudoti pačios vietos sudarytasias (gamtos) kliūtis.

Tankams neįveikiamos kliūtys yra šios: miškas arba miškelis su storais ir tvirtais medžiais, pelkės, geležinkelių pylimai, siauri tarpukalnai su stačiais slaitais, labai statūs slaitai ir skardžiai, vandens, kur gilumas siekia daugiau kaip vienas metras, upės, kurių kraštai yra labai statūs (daugiau kaip 20 laipsnių statumo). Ši

paskutinioji kliūtis yra taip pat neįveikiama ir plaukiančiajam tankui.

Tankams slinkti kliūdo: maži miškeliai, žmonių gyvenamosios vietos, ilga aukštumos nuolaiduma, gana staigi nuolaiduma, vandens kriokliai, akmenuotos vietos.

Kalnai taip pat verčia prieš tankus žymiai suvaržyti (apriboti) savo veikimą.

Čia paminėtosios kliūtys, papildomai panaudojus prie jų dar dirbtines priemones, gali virsti tankams visai neįveikiamomis kliūtimis.

2) Reikia sudaryti dirbtines kliūtis.

Tankams neįveikiamos kliūtys gali būti sudarytos daugiausia tiksliai poziciniame kare. Tos kliūtis sudaro: grioviai 3 metrų pločio ir vieno metro gylio, duobės, iš rąstų bei stulpų ir geležinkelių bėgių sudaromosios kliūtys.

Pajuodavusi dėžutė.

Dėdė Valentinas pypkę rūko. Jis ilgais žiemos vakarais sėdi prie pečiaus ir tinklus mezga. Po pypkės cibuku kabo lašas. Kaip pastogės „cukerka“ po atodrekiu.

Kai kaba lašas, pypkę nerūksta, vadinasi Valentinas mąsto. Gali kalbinti, gali nekalbinti, vis tiek neatsakys. Jis darbo mintyse paskendęs.

Štai padėjo šeivą, išsitraukė kapšiuką, pypkę į vaikinį nagą iškratė.

Dūmai virsta kamuoliais, dėdės veidas šypsosi.

Jis papasakos iš savo praeities dienų. Turi ką ir pasakoti. Jis kelių medalių ir Sv. Jurgio kavalierius, japonų karo mūšiuose dalyvavęs, aštuoneta metų su viršum karišką mundurą nešiojęs.

— Dabar bepiga tarnauti — pasakoja dėdė Valentinas — bet seniau, ot tai bent malonumas.

Atsimenu, mane visus tris mėnesius vežė į Kaukazą. Ir pėsčias ėjau, ir važiauvau. Apkarto ta kelionė, kaip arbata su pipirais. Kalbos nemoki, kaip kokį gyvulį, tranko, brukioja.

Įsodino į traukinį ir duris uždarė. Vagonas be langų, žinot, tuose vagonuose, kur gyvulius veža. Visą parą nematai nei saulės, nei gyno oro. O ką, gal pasiskųsi, ar ką? Gerai kas rusiškai moka, tai nors į sprandą mažiau gauna. O nemokant rusų kalbos, tai ir turėk sprandą paruošęs. Jei kur pasiūsti ar ką, drožė į sprandą, dar pastūmė ir baigta.

Nuvežė į Kaukazą. Ten, tiesa, kalnai kaip kokie bokštai balti, pilki, rudi riogso, kaip padžiūti. Saulėje maudosi, gražūs medžiai, vynuogynai akį vilioja, bet ne mums.

Ne mums, kurie kaip šuneliai uždaryti turėjom įsidėmėti kaip rusiškai vadina koją tą, kurią aprišo šienai, kurią šiaudais¹⁾. Išstisus metelius buvau naujoku — „navobrancu“ ir nemanyk niekur išeiti kaip tik po karėvinę ir rajoną. —

Čia dėdė papupseno pypkę, smarkiau patraukė, ir valandėlę pamastė. Palingavo galvą.

— Jau buvo bent pora mėnesių, kai tarnavau Kaukaze, — pasakoja toliau, — O kalbos vis negaliu pramokti, nors plyšk. Ar tave skriaudžia, ar ką įsako, nepasiskųsi, nesuprasi.

Vieną dieną mano būrio būrininkas pasiėmė mano laikrodį. Maniau, palaikys ir man gražins. Kur tau, bent trys savaitės praėjo, o laidrodžio negražina. Paprašiau. Pažiūrėjęs piktai pasišaukė į savo kambarį. O ką ten gavau, nér ką ir sakyti... Vos tik iš kambario išėjau.

Nutariau pranešti vadui. Atėjęs vadui į karėvinę, ir sakau: „Tamsta visoko blogorodija, būrininkas paėmė mano laikrodį ir negražina“.

Vadas klausia būrininką, ką aš sakau.

Būrininkas pasakė vadui, kad aš norįs pasisavinti jo laikrodį.

Vadas nubaudė keturias valandas pastovėti su šautuvu ir būrininkui dar nuo savęs pridėti.

Atstovėjau keturias valandas, o būrininkas gerokai žandus patrankęs užkrovė keturius sykius be eilės dežuoti prie tvarkinio.

Atsidusta dėdė ir apie žmogaus ištesėjimą kalba: — vis tik žmogus daug gali. Oi oi, kai pamatau, kiek va-

¹⁾ Rusų kariuomenėje mokant naujokus, nemokančius rusų kalbos, kad atskirtų dešinę koją nuo kairės, prie vienos priiėdavo šieno, prie kitos šiaudų.

Manevriniame kare geriausia priemonė prieš tankus yra tankų minos, iš akmenų padirbtieji užtvarai.

3) Reikia užsimaskuoti nuo priešo tankų.

Siu atveju šaulių ir kulkosvaidžių lizdai praleidžia pro save priešininko tankus ir po to paleidžia ugnį į priešininko pėstininkus, kurie slenka paskui savuosius tankus.

4) Reikia ugnimi naikinti priešininko tankus.

Šiuo laiku tankais savo šarvų dėka yra apsaugoti nuo šautuvų ugnies. Taigi tikrai 2 centimetrų kalibro kulkosvaidžiai ir didesnieji kulkosvaidžiai gali pramušti tanko šarvus.

Dabartinės tankų šaudymo angos yra taip įtaisytos (sukonstruotos), kad jos labai (maksimaliai) apriboja pataikymų galimybę.

Rankinės granatos ir granatų ryšuliai šiais laikais mažai vartojami dėl dabartinio tankų greitumo, nes labai sunku šios kovos priemonės sėkmingai panaudoti.

Tikros (kaunamumo atžvilgiu) kovos priemonės prieš tankus gali būti lengvieji minosvaidžiai ir pabūklai. Šie, paskutiniai (pabūklai), šiuo atžvilgiu turi didesnę pirmenybę, nes jie gali greitai šaudyti, ir yra didesnė tikimybė pataikyti iš jų.

Tikroji apsigynimo nuo tankų priemonė ateityje bus patsaitankas.

Aviacija savo kulkosvaidžių ugnimi ir lengvosiomis bombomis gali pramušti tikrai viršutinius silpnuosius tankų šarvus.

Svarbiausia sąlyga, norint sėkmingai kautis su priešininko tankais, yra laiku susiekti priešininko tanką. Tuo tikslu: priešakyje esančioji vieta turi būti

sekama, reikia įsiklausinėti tankų variklių ūžesio, klausinėjami belaisviai, o poziciniame kare be to dar daromas fotografijos nuotraukos iš oro.

Vis tikrai reikėtų įsidėmėti šie pagrindiniai nuostatai:

a) žygio metu: geriausia apsigynimo priemonė laikyti savuosius tankus arčiau galvinės pėstininkų voros ir lygiagrečiai einančiuose keliuose sparnams apsaugoti, nes tankas greičiausiai pasiruošia kautynėms. Naudinga yra duoti atskirus pabūklus galvinėms žygio dalims; neturint pabūklų, gali būti vartojami ir lengvieji kulkosvaidžiai.

Tankams atremti bei nublokšti taip pat gali būti panaudojami ir priešlėktuviniai (zenitiniai) pabūklai.

b) Kautynių lauke: atskiri, tam tikri artimųjų kautynių artilerijos pabūklai stovi pasirusę į aslėptose vietose — tokiose vietose, kur labiausiai tikimasi sulaukti priešininko tankų atakos; užpakalyje šių atskirų pabūklų reikia laikyti parengtos baterijos ir minosvaidžių būriai, kurie galėtų suteikti pasipirties, jei būtų toks reikalas. Visi šitie pabūklai ir minosvaidžiai šauda, taikydami tiesiai. Divizijos artilerija nukreipia keletą savo baterijų ugnį tuo būdu, kad tikimasis tankų atakos rajonas atsirastų šitos ugnies srityje.

Geriausia kovos priemonė, žinoma, bus naikinamąja artilerijos ugnimi apipilti priešininko tankus vietoje, jų išėitės riboje. Tačiau kokios galimybės šiuo atžvilgiu yra apribotos, tuo labiau, kad šių laikų tankai savo išėitės riboje išbūna kuo trumpiausią laiką.

(Naudotasi Kochenhauzeno knyga „Vadovavimas kariuomenei“)

lio, kiek smūgių, alkio iškentėjau, ir vis dar krutul ir pažiūri dėdė į šautuvą, kur kaba ant sienos. Gal mano, ar ilgai dar su tavim vaikščiosiu po miškus.

Tai pažiūri į juodą, nuo dūmų nublizgusią dėžutę, kurioje Šv. Jurgio kryžius ir keli medaliai, praėjusias dienas primeną.

— Jau tarnavau bent penktą mėnesį. Artinosi Velykos. Aš vienas tarp rusų. Jų kalbos tiek mažai temoku, o lietuvių nė vieno dar nebuvau susitikęs.

Pirmą dieną Velykų į mūsų kuopą atėjo kitos kuopos kareivis. Klausė, ar nėra kuopoje lietuvių. Aš kaip drugys prišokau prie to kareivio ir pasisakiau: „Aš, aš lietuvis iš Jakubiškių kaimo“—

— Labai malonu, — tarė kareivis, — ir aš lietuvis. Iš Lietuvos. Jau treji metai tarnauju. —

— Broliuk, tai ir tu lietuvis — susukau visu balsu.

Kur buvęs išgirdo viršila. Pašaukęs dežurą, už „paganšką kalbą“ liepė vesti į daboklę, o mano svečiui liepė pranešti savo vadui, kad nubaustų už neleistinos kalbos vartojimą.

Nuvarė daboklėn. Sėdžių ant plikų grėzdų ir žiūriu į langą. Už lango virbų matyti kalnai, saulė taip gražiai šviečia.

Ties daboklės langu alyvų krūmas. Siūbuoja vėjelio pučiamas. Ant šakos tupi paukštelis ir net sparneliais plasnuodamas čiauškia. Menkas padarėlis tas paukščiukas, ryt ar dabar gal pagaus jį vanagas ar katė, bet, žinotumėte aš jam laimės pavydėjau. Prisiminiau, kaip namie Velykas švėsdavau... Čedasuose kiaušinius mušdavau...

Taip saldžiai apsiverkiau. Nors, kaip būrininkas sakydavo: „Geriau nenešioti tokios galvos, kuri, būdama po kareivio kepure, verkia.“

Kaip šuo susiriečiau po grėzdais. Tegu, manau, nematysiu tavęs, giedrusis dangau ir įvairiaspalviai riestanugariai kalnai!

Po grėzdais begulėdamas kertėje pamačiau popiergaliuką.

Paėmiau, išvyniojau ir žiūriu į raides. Žiūriu kaip į paukščiukus, sutūpusius ant snieguoto lauko. Skaityt tiek tiek mokėjau. Ir laišką šiaip taip parašydavau.

Ogi žiūriu.. lietuviškai parašyta: Tolimas ir gražus Kaukaze! Jei tave Lietuvos paukštelis aplankys, ar papūs iš to krašto vėjas, pasakyki, kad tavo uoluntuose kalnuose, vynuogių pavesy, ilsis ne vieni kaulai, kurie tikėjosi ilsėtis Lietuvos laukuose. Juodasis varne, pasakyk žilgalviui tėvui, kad jo sūnus Azijos smiltyse pėdas ir gyvybę paliko.“

Pypkė neberūksta, dėdės veidas skausmo raukšlėmis apsidengė.

Dėdė eina prie juodosios dėžutės ir, palengva atsidaręs, iš po medalių ir kryžiaus išima gražiai suvyniotą popierį. Iš to popierio išvynioja suglamžytą gelsvą popierėlį.

Prineša kaip kokią relikviją ir duoda paskaityti. Lyg norėdamas patvirtinti, ką pasakė, liepia perskaityti.

Ir perskaitęs, įsitikinai, kad žodis į žodį viską pasakė, kas tame popierėly parašyta.

Neklausk, dėl ko jis išmoko tuos žodžius atmintinai. Neatsakys. Tik, galvą palingavęs, gražiai suvynios ir sykiu su kryžiumi ir medaliais įdės į brangią aprūkusių dėžutę.

Vėl rūks pypkė, gims tinklo akys ir tada neklausk dėdės Valentino, jis nieko nesakys.

L. Dovydenas.

Keletas žodžių tiems, kurie rašo arba nori rašyti.

2.

Kas nori rašyti, turi būti pastabus — mokėti kiekvieno aprašomojo daikto sugauti charakteringus bruožus.

Labai dažnai literatūros veikaluose galima rasti, kaip koks nors svetimšalis arba naivus žmogus, atvažiuo į miestą ir nieko jame nerado, nesuprato. Rašytojas neturi būti šitokiu naiviu žmogumi. Jis turi būti toks žmogus, kurs kiekvieną daiktą *kaip naują ir įdomų mato*. Iš tikrųjų būna antraip: žmonės nemoka pamatyti to, kas dedasi aplink juos. Mūsų šių dienų vidutinis žmogus, pradėdamas rašyti, net paprastos korespondencijos nesugeba į laikraštį patiekti: jis visiškai nepastebi nei savo kaimo, apylinkės gyvenimo, nei jo reiškinių. Tik kartais, perskaitęs laikraštį žinutę apie savo vietą, didžiai nustemba ir pradeda domėtis.

Vadinasi, toks korespondentas ima žinių tik iš laikraščių, kur aprašomas jo arba svetimas kaimas. Laikraščių pavyzdžiais jis net rašyti ima — vienu šablonu — nė kiek nepagaudamas paties gyvenimo. Jeigu ką nors ir sugauna, tai jau taip pasenusį, neįdomų faktą. O juk visų korespondencijų svarbiausioji ypatybė, kad jos būtų visiškai „sviežios“, naujos ir ypatingos.

Smulkesniam to reiškinių apibūdinimui gana daug turiu medžiagos iš kariuomenės dalių korespondentų. Sakysiu, koks nors korespondentas, be galo norįs savo dalį pažymėti, vis nieko ypatinga nesugauna jos gyvenime. O čia „Kario“ skyriuje — „Kariuomenės gyvenimas“ kiekvieną kartą mato, kaip daug apie kitus rašoma. Beskaitydamas pastebi, kad ir jo dalyje panašių atsitikimų buvo arba dar bus. Šit ir griebiasi rašyti, — nors žinios jau paseno — viskas tai buvo gal prieš mėnesį: „Pas mus irgi įsteigta taupomoji-skolnomoji puskarininkių kasa...“ „Pas mus irgi per Kalėdas buvo kareiviams eglutė...“ „Puskarininkių ramovės dar neturime, bet netrukus turėsime...“

Nusiuntęs į laikraštį laukia, o vis nėra: stebisi ir nepatenkintas. Jokiu būdu negali suprasti, kodėl jo korespondencija neįdėta.

Antras šabloniškumo reiškinys — visada vienodas, visada negyvas, lyg raportas, daugelio švenčių iškilnių ir pagaliau nuolatinių menkučių šokių vakarėlių aprašymas. Jei kokios šventės — tai būtinai vadas atvyko ir pasisveikino: „Sveiki, vyrai!“ Visi atsakė: „Sveikas, tamsta!“ Dalies orkestras užgriežė, o visi praėjo iškilmingu maršu. Kas nors paaiškino tos dienos ar iškilnės reikšmę. Dar visi sušuko: „valio“ — ir baigta. Juk visa tai kiekvienas iš atminties žino: — argi čia gaus ką naują pasakęs?

Tokiais atsitikimais rašant svarbu pagauti, kas tikrai iškilminga, šventiška, o ne kasdieniška, kas tikrai charakteringa tai daliai, tai vietai: kareivių, minios ūpas, nuotaika, pasiruošimas, įspūdžiai... Jei buvo prakalbos, paskaitos, tai patiekti jų santrauką, svarbesniausias mintis ir vietas — ir tokias, kurios dar naujos, niekieno nekalbėtos.

Bendrai, korespondentas kuo daugiausia turi sekti patį gyvenimą, stengtis sugauti jo gyvuosius tvinksnius, ir tuos tvinksnius įdėti į tinkamą ir charakteringą dekoraciją. Kad ir šokių vakarėlių, kad ir patį menknieki, galima taip aprašyti, kad tas aprašymas tikrai bus įdomus ir vertas pasiskaityti — tik reikia daugiau pastabumo ir originalumo.

Dabar, manau, suprasit, kodėl daugelio korespondencijos trumpinamos, kartais visai nededamos. Visa tai supratę neturite nusiminti, bet priešingai — uoliau ir sąmoningiau dirbti. Gerai būtų, kad pasiųstų į laikraštį korespondencijų pasiliktumėt nuorašus, o vėliau tuos nuorašus palygintumėt su tuo, kas išspausdinta. Iš to suprastumėt, kas buvo gerai, o kas blogai parašyta. Mat, dar viena korespondencijų ypatybė: jos turi būti ir trumpos ir turiningos — mažos ir tirštos.

Geras, tikras korespondentas iš karto negimsta, bet auga ir lavinasi pamažu, kaip kiekvienas profesionalas. Išmokę rašyti kariškas korespondencijas, savo dalies žinutes, galėtumėt vėliau rašyti bendro pobūdžio korespondencijas į bet kokį laikraštį. Tad mėginkit — ir lavinkitės!

3.

Visada reikia atsiminti, kam rašai — kas skaitys.

Rašant korespondencijas, vietos žineles, visada reikia turėti prieš akis savo skaitytoją. Šitas dalykas be galo svarbus. Jis verčia gerai susidomėti ir tuo laikraščiu (jo skaitytojais), kuriam rašoma, ir savo rašinio turiniu, charakteriu. Vienaip reikia rašyti į kariškas laikraščius, kitaip į civilinius, vienaip inteligentams, kitaip prasčiokams. Kas vienam gali būti aišku iš vieno žodžio, prasitarimo, tas kitam gal nebus suprantama iš viso sakinio — reikės ilgesnio aprašymo, aiškinimo.

Niekada nereikia skubėti, aprašant gerus, reikalo dalykus. Daugeliui, tur būt, rodosi, kad skaitančiam bus nuobodu, neįdomu. Toks rašytojas skuba, šokinėja tarp bendresnių dalykų, visiškai pamiršdamas, kad tik charakteringosios smulkmenos ir sudaro patį įdomumą, o ne bendrieji aprašymai krūvos bevaizdiškų žodžių, posakių. Ypač dažnai pamiršta tai aprašantieji kuriuos nors įvykius, vietas. Jie rašo, rodos, tik patys sau, arba tiems, kurie čia pat buvo ir viską matė. Rašant nuolat reikia statyti save skaitytojo vieton ir stengtis patirti, ar gaus jis tokių įspūdžių, kokių norėtum savo rašiniu suteikti, ir bendrai: ar duodi čia jam ką nors naujesnio, įvairesnio.

Juk visa įdomumo bei rašymo paslaptis ir glūdi tame, kad tas pats daiktas arba įvykis būtų parodytas kaip visiškai naujas, kitomis spalvomis nušviestas. Bendrai, yra sakoma, kad nieko naujo šiame pasauly (jau romėnai taip pastebėdavo: nihil nova sub luna) — visi nuo amžių aprašinėja tuos pačius dalykus ir naudoja tą patį medžiagą. Sakysim, vyro ir moters meilė — juk tai beveik kiekvienos dramos, poemos, romano vyriausioji intriga. Tačiau mes skaitom, ir vis įdomu. Kodėl? — Todėl, kad tą meilę kiekvienas kitaip vaizduoja, kiekvienas kitomis spalvomis nušviečia. O kas gi sudaro tas spalvas ir naują šviesą — tiktai charakteringosios smulkmenos, tiktai pasukimas to pat daikto iš kitos pusės.

Dar vienas pavyzdys. Nuolat statomos mūsų teatre operos ir nuolat rašomos jų recenzijos. Bet nė viena tų recenzijų tiek nesidomėjo ir tiek daug nekalbėjo, kaip apie feljetonišką operos „Carmen“ recenziją (A. Vabalkšnis „Lietuvos Aido 36 nr.“). Kodėl taip? — Todėl, kad anos recenzijos visos vienodos, visos įprastos, o čia nepaprastai nauja.

„Užgeso šviesos. Orkestras ima drožti uvertiūrą: trumba-cumba, trumba-cumba... su skambučiais: cin-cin, cin-cin... Prsidėjo vaidinimas. Sargybos paradas. Menkai. Karininką reikėtų pasodinti daboklėn...“

Pasirodo cigonė Carmen. Nieko sau mergička. Man truputį pavydu, kad ji perdaug sukinėjasi apie seržantą. Įkalbėjo, šetonel Vargšas seržantas! Dėl mergos, ir cigonės, prapulti“.

„Antram veiksme puikus naktinis restoranėlis. Po šimts pypkių! Reikės kada jį aplankyti, kai teatre nebus jokio vaidinimo. Kažin, kokios ten kainos? Ir ar kiekvieną vakarą ten šoka Carmen? Apie seržantą nutyliu: jis man nepatinka. Ateina Toreodoras. Nieko sau vyras. Pradedą pasakoti apie save ir pasiutiškai girtis.

— Pagyrų puode, ko čia visiems akis muilini! Bulių duokite jam, tikrą ispanišką kovos bulių neškit čia į sceną, tegu iš tikrųjų parodo, ką gali!“

Ir taip toliau. Jei nepatingėsit, turėsit malonumo viską perskaite. Tik viena patarčiau: *niekad ir nieku*

aklai neseikt. Pas A. Vabalkšnijrgi rasit ydų: perdaug kalba pats apie save — didesnė feljetono pusė. Tas jau neįdomu. Bendrai, kuo daugiausia reikia rašyti apie patį dalyką ir kuo mažiausiai apie save.

Jei norit charakterizuoti, aprašinėti žmones, tai niekad nerašykit, kad jie blogi, nedori, arba geri, ir perdaug nekeikit jų, bet pasakokit apie juos, kaip jie darbą dirba, kaip elgiasi su daiktai, žmonėmis: parodykit juos gyvenime taip, kad jau pats skaitytojas suprastų: geras čia ar blogas žmogus. Toks vaizdavimas visada giliau įsmigs skaitytojo sąmonėje, negu paprastas žmogaus smerkimas arba jo gyrimas.

Taip imant daiktus arba reiškinius, kiek daug galima būtų parašyti iš mūsų kariuomenės gyvenimo įdomių sąmojingų feljetonų ir gražių vaizdelių. Pradėkit!

Kpt. Balčlanas.

Ką kiekvienas karys privalo žinoti apie arkli.

V. Klimatas.

Klimatas yra atmosferos sąlygų junginys. Kiekvienas kraštas turi savotišką klimatą, kuris priklauso nuo geografinės padėties, topografinės konfigūracijos, jūrų vandens paviršiaus aukštumos ir nuo žemės rūšies, kurioje auga vienos ar kitos rūšies augmenis.

Kiekvienas klimatas įvairiai veikia gyvulius ir augmenys. Kadangi įvairiuose kraštuose yra įvairūs klimatų tipai, todėl ir kiekvienas beveik kraštas turi tam tikrą arklių tipą. Įvairių kraštų arkliai, dėka to krašto klimatui, skiriasi vienas nuo kito savo vietos ypatybėmis, pavyzdžiui: ūgiu, ištvermingumu, temperamentu, aliurais ir bendra išvaizda; tokie arkliai vadinasi *vietiniais*.

Klimato ypatybės, vos atsiliepiančios vietiniams arkliams, labai atsiliepia įvežtiems iš kito krašto arkliams, todėl arklys privalo būti aklimatizuotas, tai yra iš lėto įpratintas gyventi to krašto klimato sąlygose.

I. Klimato rūšys.

Krašto aukštuma nuo jūrų vandens paviršiaus ir to krašto temperatūra nustato klimato rūšį. Atsižvelgiant į tuos du dalykus, klimatų yra šie: 1) karštas, 2) šiltas, 3) vidutinis, 4) šaltas, 5) polarinis.

1) *Karštas klimatas* pasižymi ypatingai dideliomis kaitromis, kurių metu viskas išdžiūsta. Kaitroms praėjus, užėina nuolatinių nepertraukiamų lietu laikotarpis. Ši klimatą lengvai perneša tik vietiniai gyvuliai; šiek tiek prie jo gali įprasti Europos ir Šiaurės Afrikos asilas ir mulas. Mūsų arkliai, pav., tokiame klimato ilgai gyventi negalėtų.

2) *Šiltas klimatas* nuo 15 iki 25 laipsnių šilumos. Šiame klimato iš kitų kraštų įvežti arkliai nors ir ne labai lengvai, bet visgi aklimatizuojasi. Vietiniai arkliai pasižymi mažu ūgiu, gražumu, greitumu ir labai dailiomis kūno formomis.

3) *Vidutinis klimatas*, tokiame klimato gyvename ir mes. Mūsų klimatas su savo 4 metų laikotarpiais (pavasaris, vasara, rudenis ir žiema), kurie prasideda ne staigiai, bet palaipsniui, ir turi pakankamai, kiek žemei yra reikalinga, lietaus, arklių sveikatai tinka visai gerai.

4) *Šaltas klimatas* arklių sveikatai atsiliepia labai blogai, ir todėl kraštuose, su tokiu klimatu, laikyti, ir ypač auginti, arklius labai sunku.

5) *Polarinis klimatas* arkliams auginti (ir bendrai jų gyvenimui) visai netinka, todėl kraštuose, kur toks klimatas yra, arklių visai nėra.

II Aklimatizacija.

Aklimatizacija yra kokio nors gyvo organizmo įpratimas gyventi ne to klimato, kuriame jis gimė ir kuriame gyveno jo tėvai ir protėviai, sąlygose, bet kokio nors kito. Atsižvelgiant į tai, ar arklys staigiai yra perkeliamas gyventi į griežtai klimatu besiskiriantį kraštą, ar perkeliamas tik palaipsniui, aklimatizacija *būna maža ir didelė*. Visos priemonės, kad kokiam nors klimato gimusių ir gyvenusių arklių įpratinti gyventi visai skirtingame klimato, vadinasi *aklimatizacija*. Iš tikrųjų, aklimatizacija bus tik tuomet, kada arkliai nepameta jokių savo privalumų, tai yra jie patys privalo atvesti tokius pat vaikus, kaip ir jie, ir tie vaikai neprivalo turėti jokių ydų.

Didelė arklių aklimatizacija, daugiau negu maža, reikalauja, kad arklys prie naujo klimato būtų pratinamas ne išsyk, bet palaipsniui, visuomet turint galvoj naujo ir seno klimato skirtingus privalumus ir jų nuotolį vienas nuo kito, ir svarbiausia kokios rasės arklys yra perkeliamas. Taip, pavyzdžiui, visame pasaulyje viena geriausių arklių rasių yra arabų rasės arklys. Jis greit ir visiškai prisitaiko prie visų klimatų, nors šiek tiek tinkamų arklių gyvenimui; tuo tarpu kitų rasių arkliai prie naujo klimato įpranta gan greit ir sunkiai.

Perkeliant arklius iš pietų į šiaurę, aklimatizacijos atžvilgiu atsiekiama geriausių rezultatų, kaip laiko, taip ir

Kada vyturiukas sučiulba...

išlaidų atžvilgiu. Taip perkelti ir aklimatizuoti arkliai nė kiek nepameta savo gerų ypatybių, bet priešingai, kartais jų rasė pasidaro dar tobulesnė, gražesnė ir ištvermingesnė. Ir priešingai, gyvenimo praktika parodė, kad perkėlimas ir aklimatizacija arklių iš šiaurės į pietus visai neapsimoka, nes taip perkelti arkliai išsigimsta: jų vaikai būna mažesni, silpnesni, savo keliu vaikų vaikai būna dar blogesni, kol pagaliau rasė visai išnyksta.

Viena geriausių aklimatizacijos priemonių yra įvežtų arklių rasės kraujo maišymas su vietiniais arkliais. Jų vaikai, ir pas mus taip pat vadinami metisai, labai greit lieka vietiniais ir klimato ypatybės jiems neatsiliepia. Bendrai, aklimatizacijos klausimą sprendžiant reikia imti dėmesin, kad šiltakraujai (gerų rasių) arkliai aklimatizuojasi daug greičiau ir geriau, negu paprastų rasių arkliai.

Maža aklimatizacija yra tai arklių pratinimas gyventi tame pačiame klimate, bet visai kitokiose sąlygose ir apytovose, negu būna paprastai. Pavyzdžiui, iš ūkininkų pirkti ir į kariuomenę paimti arkliai pereina tą minėtą mažą aklimatizaciją. Kadangi pas ūkininkus tie arkliai gyvena visai kitokiose sąlygose, kaip, pavyzdžiui, arklidžių, pašaro, darbo ir t. t. skirtumai, todėl, paėmus juos kariuomenėn, reikia ne išsyk versti juos gyventi taip, kaip gyvena seni kariuomenės arkliai, pavyzdžiui, jiems duodamas sumazintas avižų ir padidintas sieno ir šiaudų dienos davyns, jie dirba daug mažiau, nes sakyta darbas kariuomenėje kartais griežtai skiriasi nuo darbo, kurį arklys dirbo būdamas pas ūkininką.

Be to, maža aklimatizacija reikalauja, kad prie naujo gyvenimo pratinamas arklys būtų atskirtas nuo senų kariuomenės arklių. Arkliai privalo būti ypatingai gerai prižiūrimi ne tik jo prižiūrėtojo, bet ir veterinarijos gydytojo, nes pirm, negu pastatyti jį rikiuotėn, reikia žinoti jo būdą, palinkimus, jo trūkumus ir savybes.

Tuo būdu matome, kad maža arklių aklimatizacija nieko ypatingo savyje neturi ir yra visiems prieinamas, su išlaidomis nesurištas, dalykas. Nereikia manyti, kad toji aklimatizacija reikalinga tik kariuomenės arkliams. Visai ne, ji reikalinga ir ūkininkų naujai pirktiems arkliams, todėl kiekvienas ūkininkas savo gerovei ir turi žinoti kaip įpratinti arklį prie naujų gyvenimo sąlygų.

VI. Vieta.

Arklių gyvenimo vieta turi didelės įtakos arklio tipui, arklio organizmo išsivystimui, sveikatai, ištvermingumui ir t. t. Arkliui atsiliepia vietos padėtys nuo jūrų vandens paviršiaus, nuo žemės derlingumo, augalų rūšių ir pašaro ypatybių. Lygumose su geromis, šviežiomis pievomis arkliai auga labai gerai, paprastai tokiose vietose išauga dideli gana raumeningi arkliai. Sausos aukštumos padaro arklius stipriais, jautriais, sausais ir ištvermingais. Kalnuose arklių organizmas vystosi gan lėtai, todėl kalnų arkliai dažniausiai yra mažo ūgio, bet pakankamai užgrūdinti sunkiems darbams.

Kav. k. p. Kr—tis.

Pamaldos už maršalo Fošo vėlę.

Kovo mėn. 25 dieną 10 valandą Kauno įgulos bažnyčioje buvo laikomos pamaldos už prancūzų maršalo Fošo vėlę.

Bažnyčios viduryje buvo pastatytas katafalkas ir ant jo pastatytas karstas, apsuptas tautine prancūzų vėliava. Šonuose buvo išrikuotos kai kurios Kauno įgulos kariuomenės dalys.

Lygiai 10 valandą prasidėjusiose pamaldose dalyvavo ministrų pirmininkas ir einantis krašto apsaugos ministerio

pareigas prof. Voldemaras, vyriausiojo štabo viršininkas gen. št. pulk. Kubiliūnas, vyriausiojo štabo ir Kauno įgulos dalių vadai ir karininkai, Prancūzijos atstovas Lietuvoje, kitų valstybių atstovai, užsienių reikalų ministerijos aukštieji valdininkai ir šaulių sąjungos vadovybė. Bažnyčia buvo pilnutėlė. Tvarkos prižiūrėjo įgulos komendantas su komendantūros karininkais.

Pamaldas laikė vyriausias kariuomenės kapelionas kun. Palubinskas, asistuojant klerikams.

Per pamaldas gražiai giedojus įgulos bažnyčios choras ir grojo gusarų pulko orkestras.

Pamaldoms pasibaigus, buvo pasakytas prancūziškai ir po to lietuviškai pamokslas, apibūdinant maršalo Fošo asmenybę.

Toje iškilnioje aplinkumoje buvo jaučiamas visų susikaupimas gedulo nuotaikoje ir aukštas įvertinimas didžiojo karo vado bei jungtinių milijoninių kariuomenių vyriausiojo vado asmens ir jo darbų.

Tą dieną vėliava ant vyriausiojo štabo buvo pusiau nuleista.

Kovo mėn. 26 dieną, tai yra maršalo Fošo laidotuvių dieną, gedului pažymėti Karo Muziejaus vėliava buvo nuleistos per stiebo trečdalis.

Tą dieną vakare vėliavų nuleidimo apeigų metu buvo sugrotas gedulingas maršas, o po to Prancūzijos ir Lietuvos himnai. Šiose apeigose dalyvavo beveik visų svetimų valstybių atstovai Lietuvoje su atstovybių valdininkais ir užsienių reikalų ministerijos atstovas p. Blavesčiūnas. Kariuomenę atstovavo generolas lt. gyd. Nagevičius. Be to, buvo susirinkusi gausinga minia žmonių.

Prancūzijos atstovas padėkojo už lietuvių gražiai ir nuoširdžiai reiškiamą užuojautą ir gedulą dėl pagarsėjusio prancūzų maršalo mirties.

Kareiviai, nesiduokime savęs išnaudoti!

Dažnai arti kokios nors įgulos rajono yra privačių mažalkoholinių krautuvėlių, kuriuose tenka matyti netarybės metu kareivių. Krautuvėlių savininkai, dar geriau kareiviams pritraukti, įsitaiso užeinamus kambarius, radio, leidžia ir kortomis lošti.

Toks krautuvininkų „geraširdiškumas“, taikomas kareiviams, atrodo, lyg jie neturėtų jokių blogų norų. Bet iš tikrųjų, įsigilinus, iškyla visa eilė kenksmingų dalykų, būtent: vilioti ir išnaudoti kareivius. Kelius kartus teko pastebėti, kad kareiviai, užėję į krautuvėles radio paklaustyti, kortoms lošti, pirkdavosi įvairių prekių. Ypatingai kortuojantieji iš pinigų išperka daug prekių. Kaip iš pinigų, taip ir iš papirusų lošti yra visiškai neleistina ir nusizengiamas drausmei ir statutui. Be to, visi jūsų pinigai kortų keliu patenka į krautuvininkų kišenių. Todėl tokie krautuvininkai ir vilioja kareivius įvairiausiais būdais. Jie iš užeinamų kambarių, nors ir iš mažos krautuvėlės, kartais pelno gerokai pinigų. Kareiviai, supraskime, kad jų „geraširdiškumas“ turi tikslą jus išnaudoti ir vilioti centus.

Atminkit, kariai, kad kortos yra įvairių nusidėjimų šaltinis, dėl jų ne vienas sau gyvybę atėmė arba sugriovė šeimos ir gyvenimo laimę. Tad ir jūs, kariai, pralošę pinigų, galite likti nusizengimo auka. Ką jūs pralošiate per vieną kartą, taupiai gyvendami galėtumėte užtekti savaitei ir ilgiau... Taip pat įsitikinkite, kad perkamos prekės pas privačius pirklius yra visada blogesnės rūšies, kaip dalies krautuvėje. Pirkdami dalies krautuvėje gausite geresnes prekes ir dar sutaupysite savo centus, nes karių krautuvės yra steigiamos ne išnaudoti kareivį, bet jam tarnauti.

V. p. B. Jablonskis.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

1 pėst D. L. K. Ge 'Imlno pulkas. Kovo mėn. 20 d. 2 batalione p. Narbutas laikė paskaitą apie bitininkystę ir sodininkystę.

Teko girdėti, kad viršininkų pastangomis yra sustatyta laikyti kareiviams iš žemės ūkio srovės paskaitų programa ir tam tikslui yra pakviesti Ukmergės agronomai bei ūkio šakų specialistai.

P. Narbutas sodininkystės ir bitininkystės paskaitą baigė per 3 valandas, ir supažindino su šiais dalykais: a) *Bitininkystė*: 1) bičių reikšmė žem. ūkiui, 2) bičių rūšys, 3) bičių veisimas, 4) bičių priešai ir 5) bičių priežiūra. b) *Sodininkystė*: 1) jaunų medelių sodinimas, 2) didelių medžių persodinimas (skirstantis į vienkiemius), 3) šakų genėjimas, 4) sodų kenkėjai ir kaip jų saugoti vaismedžius.

Lauksime toliau minėtos programos vykdymo.

VI. P-kas.

Klaipėdos pajūry sargybinis. Nors jūroj audra siaučia, bet jis dar stropiai budl.

Šarvuočių rinktinė. *Egzaminai*. Kovo mėn. 12, 14 ir 15 d. d. šarvuočių rinktinės jaunieji kareiviai buvo egzaminuojami. Malonu buvo pasiklausti, kaip šie mūsų jaunieji vyrukai, lyg iš kulkosvaidžio skleidę susėdusiai už stalų komisijai įgytąsias kariuomenės žinias.

Po egzaminų kovo mėn. 16 d. įvyko jaunųjų kareivių priesaika Freidos bažnytelėj. Prieš priesaiką kun. Vaišnoras pasakė ilgą priesaikos reikšmei pritaikintą pamokslą.

Po priesaikos rinktinės vadas pasakė trumpą kalbą ir sveikino prisiekusius. Už Lietuvos laisvę, J. E. Respublikos Prezidentą ir visą vyriausybę sušukta valio, ir orkestras sugrojo himną.

Grįžus iš bažnytelės, visi jaunieji eiliniai sėdo už bendro stalo pietauti. Per pietus dalyvavo rinktinės vadas ir visi kiti rinktinės karininkai. Rinktinės vadas savo kalboje priminė kario garbingas pareigas budėti Tėvynės sargyboje ir būti pasiruošusiems atvaduoti Vilnių.
Vyr. pusk. J. Peteraitis.

Radviškio įgula. Kovo 16 d. vienai gastrolei buvo apsistojęs Karių Teatras. Vaidino Liudų Girus misteriją „Beaušanti Aušrelė“ ir vieno veiksmo Čechovo

komediją „Meška“. Miško scenai buvo panaudotos naujos šaulių būrio dekoracijos. Prieš vaidinimą apie misteriją kalbėjo kap. Baubliauskas. Vaidinimo žiūrėti atvyko geležinkelių kuopos ir šarvuoto traukinio karininkai, kareiviai, šaulės, šauliai, ir kuopos civiliai tarnautojai. Vaidinant „Beaušantią Aušrelę“ senesnieji žiūrėtojai susijaudinę verkė. Karių Teatro vedėjui pulk. leit. Braziulevičiui ir artistams pagerbti ir dėkingumui išreikšti karininkų ramovėje buvo suruošta kukli vakarienė.

Žiūrovas.

4-tas pėst. pulkas. Pulko karininkai nutarė vėlykinių vizitų nedaryti ir vietoje š. m. vizitų paaukoti aklųjų institutui 220 litų.

Taip pat pulko karininkai, turėdami galvoje, kad moterims rankų bučiavimas yra svetimas lietuviams paprotys, nutarė moterims rankų nebučiuoti.

4 art. pulkas. *Futbolininkams vinietė*. Žaidžiusieji 1928 metais kariuomenės pirmenybėms laimėti, pulko žaidėjai gavo iš pulko vado atminčiai komandos vinietę. Tokia dovana žaidėjams labai patinka ir jie labai dėkingi, kuri jiems dabar ir ateityje primins 1928 metus pulke, kada jie dėl savo ir pulko garbės ištvermingai su pasiryžimu kovojo ir laimėję rungtynes, šluostydami prakaitą, džiaugdavosi laimėjimu ir ruošdavosi kitoms, kol jie tą pat metų rudenį finale sumušę stipriausią priešą Karo Mokyklą ir laimėjo 1928 metams pirmenybes.

Tenisas. Keletą dienų saulė pašildžius, privertė su žiemos sporto pramogomis atsisveikinti — nuimti pačiužas ir padėti kitai žiemai ir t. t. Šiomis dienomis jau sulaukėme kitą sporto pramogą—tenisą, kuris pulke yra labai mėgiamas. Apgedusios raketės skubiai remontuojamos ir manoma keletas naujų nupirkti.

V. p. Jablonskis.

KARIŠKOS ŽINIOS.

600 kilometrų per valandą. Vokiečių spaudos žiniomis, dalyvavimui šiemet įvykstančiose aviacijos lenktynėse Šneiderio taurei laimėti, Anglijoje esą padirbti tam tikri hidroplanai, kurie turėjo pasiekti 600 kilometrų per valandą greitumą. Dėl šio prizo rungtis ir taip pat Prancūzija, Italija ir Amerikos Jungtinės Valstijos. Jos statančios taip pat tam tikrus hidroplanus, kurių statyba laikoma paslapyje.

Turkija stato centralinę aviacijos stovyklą. Turkijos karo reikalų ministerija ruošiasi statyti netoli Eski—Šehiro centralinę aviacijos bazę. Statybos projekte numatyta pastatyti didelius angarus, meteorologijos ir radio siuntimo bei priėmimo stotis, remonto dirbtuves lėktuvams ir automobiliams, elektros stotį, pralimų aikštę bomboms mėtyti ir kit. Aviacijos bazės statyba kainuosianti apie 10 milijonų litų.

Lėktuvas iš permatomos medžiagos. — Dabartiniu laiku anglai stato lėktuvą iš naujos medžiagos, vadinamos „plass“, kuri turi tų ypatybių, kad yra visai permatoma, kaip stiklas, be to, nelūžanti. Iš šios medžiagos bus padarytos visos lėktuvo dalys, net vamzdžiai junglų variklį su benzino rezervuaru. Nepermatoma lėktuvo dalis bus tik variklis, kuris, greitai skrendant, bus sunkiai įžiūrimas.

Specialistų nuomone, padarytas iš šios medžiagos lėktuvus bus nepakeičiamas aviacijos žvalgyboje.

Kareivių parengimas Estijos kariuomenėje dalinasi į 2 dalis: jaunųjų kareivių parengimas — 4 mėn. ir eilinių parengimas — 8 mėn. Per pirmus 4 mėn. naujokai mokomi atskiro kovotojo pareigų ir veikimo kautynių skyriaus sudėtyje. Išeinamas taip pat šaudymo kursas.

Antra mokymo dalis skiriama skyriaus ir būrio parengimui ir kuopos taktiškams užsiėmimams.

Mokymo diena tęsiasi 7 val., šeštadieniais — 4 val. Mokymo valandos ilgis 50 min., po to 10 min. pertrauka.

Jei vada pastebi, kad kareiviai atsilieka kai kuriuose dalykuose, tai užsiėmimams skiriama dar 1 val. kasdien.

Kaip didžiosios valstybės „sumažino“ savo jūrų jėgas.

Anglijos oficialaus leidinio „Mėlynoji knyga“ duomenimis, dabartiniu laiku didžiosios valstybės turi tokias jūrų karo jėgas:

Linijos laivų. Kreiserių. Torpedininkų. Nardomųjų laivų.

Anglija	16	52	140	52
Amerika	18	32	309	22
Japonija	6	34	301	69
Prancūzija	9	15	54	52
Italija	4	14	65	45
Rusija	4	4	32	15
Vokietija	8	8	24	—

Be šių laivų, Anglija ir Japonija turi dar po 4 mažuosius kreiserius, ir baigia statyti Anglija 9 didžiuosius kreiserius, Amerika — 8, Prancūzija — 4.

Vokiečiai rūpinasi aviacija. Vokietijoje yra nemaža „Aviacijos Sąjunga“, kuri turi 200 provincijos skyrių ir 100 jaunimo skyrių.

Paskutiniu laiku ši sąjunga pradėjo plačią propagandą vokiečių civilinei aviacijai ugdyti. Sąjunga kreipėsi į Vokietijos miestus, kviesdama padėti jai surinkti daugiau narių. Sąjungos propagandą remia ir spauda.

Nauji karo išradimai. Neseniai Amerikos chemikas Džon'as Hilton'as vienoje savo paskaitoje pranešė apie du naujausius karo išradimus, kurie galės turėti karo technikoje didžiausios reikšmės. Pirmasis šių išradimų — nuodingosios dujos kakodil izocianid, kurios savo nuodingumu viršija visas iki šiol žinomas dujas. Jos dirbamos iš arseniko ir labai nuodingos ciano grupės. Naujos dujos numarina žmogų beveik vienu akimirksniu. Jungtinių Amerikos Valstybių karo ministerijos žiniomis, kakodil izocianid dujos žinomos jau beveik visose didžiose valstybėse, kurių chemikai visai savarankiškai šias dujas išrado.

Antrasis išradimas didžiausios reikšmės turi aviacijai. Tai yra naujas metalas berilijus, kuris yra 2 kartu stipresnis už plieną ir 2 kartu lengvesnis už aliuminijų. Dėl minėto metalo mechaninės ypatybės galima iš jo dirbti net svarbias smulkiąsias variklio dalis, kurios iki šiol buvo daromos tik iš plieno. Pagamintos iš naujojo metalo variklio dalys žymiai palengvina variklio svorį. Jei dabar plieninio variklio arklio jėgų skaičius yra lygus maždaug jo svorio kilogramų skaičiui, tai iš berilijaus pagaminto variklio tik kiekvienos 5 arklių jėgos tesvers vieną kilogramą. Tai yra dabartinis 400 arklių jėgų motoras, kuris sveria apie 400—500 kilogramų, pakeitus plieną berilijumi, svers tik 80 kilogramų.

Kariško parengimo stovyklos Lenkijoje.

Lenkų spauda patiekia žinių apie kariško parengimo stovyklų organizaciją Lenkijoje.

Mūsų pas. polic. suimti lenkų kareiviai ties Nečionų kaimu, Širvintų valsč.

1928 metais vasarinės stovyklos buvo organizuotos kiek pakelstais pagrindais, palyginus su ankstyvesnėmis stovyklomis. Pirmiausia, buvimo laikas stovykloje sumažintas nuo šešių iki penkių savaitių. Antra vertus, 1928 metais buvo išeita nauja mokymo programa.

Vasariinių stovyklų tikslas yra:

- sustiprinti mokslus einančios jaunuomenės sveikatą ir plėsti sporto pamėgimą šios jaunuomenės sluoksniuose;
- suartinti jaunuomenę su gamta;
- parengti fizinio lavinimo instruktorių padėjėjus toms organizacijoms, kurios rūpinasi karišku jaunuomenės parengimu;
- parengti sportiškų žaidimų, gimnastikos, lengvosios atletikos bei sporto instruktorius sporto organizacijoms bei klubams;
- parengti bendrojo lavinimo mokyklų mokytojus, kad jie sugebėtų organizuoti ir vesti sporto žaidimus ir pramogas savo mokyklose ir kaimo jaunuomenės tarpe.

Šiai programai išėiti buvo praėjusią vasarą surengta keturiolika kariško parengimo grupių (55 stovyklos) ir septynios fizinio parengimo grupės (23 stovyklos).

Kariško parengimo stovyklose buvo sutelkta 7000 moksleivių, o fizinio lavinimo stovyklose — 800 žmonių iš sporto organizacijų, kariško parengimo organizacijų ir mokytojų. Be to, keletas tūkstančių moksleivių dalyvavo skautų surengtose fizinio lavinimo stovyklose.

Be šių visų stovyklų, buvo kariško parengimo ir fizinio lavinimo organizacijų surengtos stovyklos, kuriose buvo mokoma bei lavinama apie 2000 žmonių, jaunimo — tiek vyrų, tiek moterų.

Tuo būdu praėjusiais metais Lenkijoje buvo surengtos kariško parengimo stovyklos įvairios paskirties:

- kariško parengimo stovyklos vidurinių mokyklų draugovėms (būriams);
- stovyklos specialių žemesniųjų mokyklų draugovėms;
- stovyklos kariško parengimo organizacijų fizinio lavinimo instruktoriams parengti;
- stovyklos sportiškų organizacijų bei klubų instruktoriams parengti;
- fizinio lavinimo stovyklos bendrojo lavinimo mokyklų mokytojams;
- kariško parengimo organizacijų stovyklos vyrams ir moterims;
- skautų stovyklos;
- studentų stovyklos;
- viena jūrininkų stovykla.

Užsiėmimų pradžią visose minėtose stovyklose nustatydavo korpų apygardų viršininkai; paprastai šie užsiėmimai prasidėjo liepos mėnesio pirmoje pusėje.

Stovyklų dalyviai gyvendavo arba palapinėje, arba barakuose. Kiekvienos stovyklos dalyvis turi su savim turėti: vieną daiktą maišį, 2 paklodes, 1 čiužinio užvalkalą, baltinių, trumpas (viršutines) kelnaites, maudymosi kostiumą, 3 poras kojinių, 2 rankšluosčius, 4 nosines, muilo ir valgymo įrankius.

Norintieji stoti į stovyklas asmenys turi atitikti šioms sąlygoms:

- turi nubėgti 100 metrų, mažiausia, per 14 sekundų;
- nušokti į tolį 4 metrus 25 sm.;
- numesti viena ranka rankinę granatą bent 25 metrus;
- nubėgti 800 metrų per 2 minutes 45 sekundas. J.

Klaidos otitaisymas.

„Kario“ 11 nr. „Taktikos uždaviniuose“ įsibrovė labai žymios korektūros klaidos.

176 pusl. 17 eil. iš viršaus (kairiame stulpely) vietoj „JEI gali užimti daugiausia 1¹/₂ tokio puslapio“ turi būti „JIS gali užimti daugiausia 1¹/₂ tokio puslapio“.

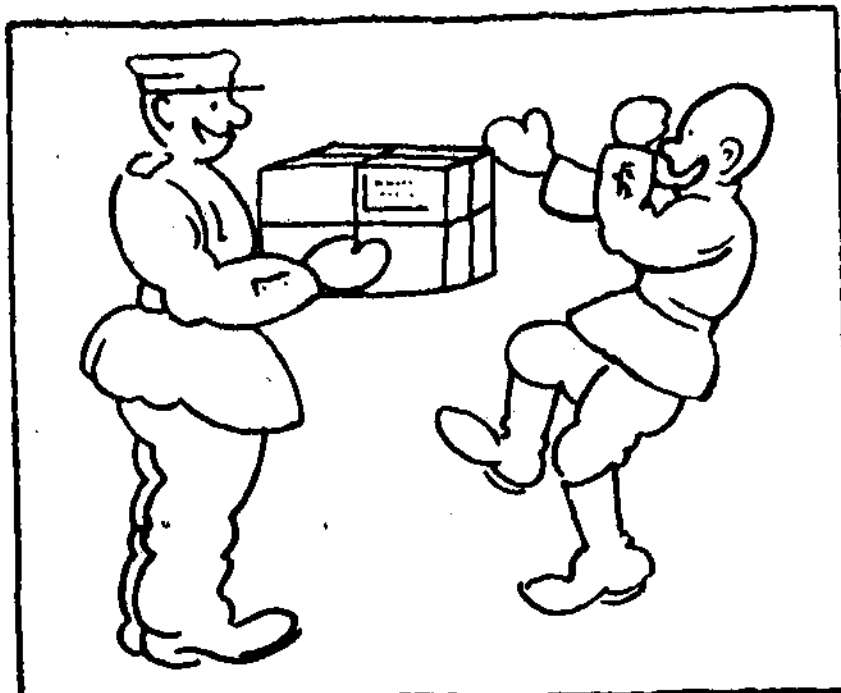
178 pusl. (dešiniame stulpely) atsakyme III yra parašyta skliausteliuose: „(Reikia nurodyti, kaip ji sutiko koks nors sprendėjų PASTATĖS, sakysim, postus, lauko sargybos vadovybė ir kaip jis grįžo atgal)“.

Iš tikrųjų turi būti taip parašyta: „(Reikia nurodyti, kaip ji sutiko koks nors sprendėjų PASTATYTAS, sakysim, postas, lauko sargybos vadovybė ir kaip jis grįžo atgal)“.

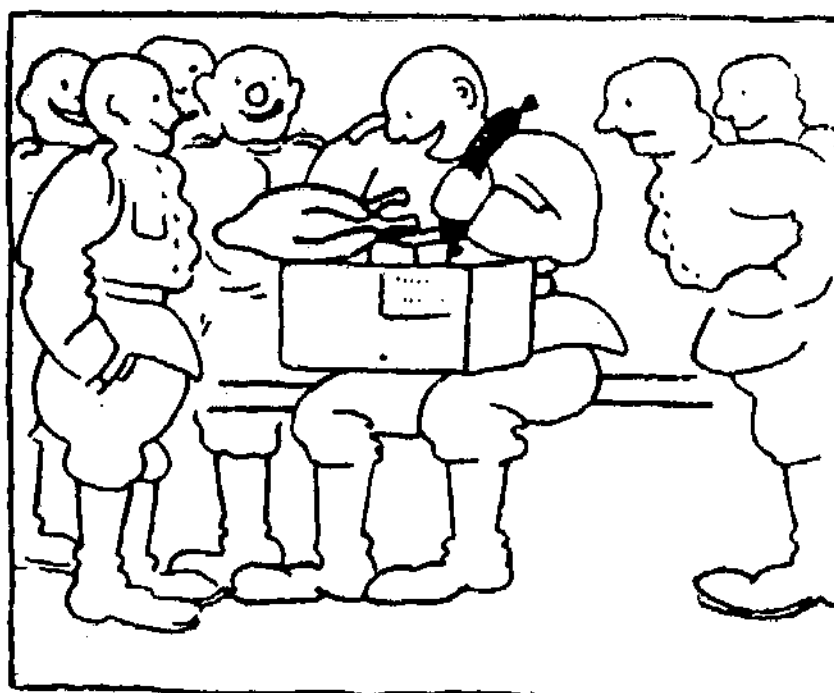
Kadangi dėl įvykusių klaidų sprendimas gali užsitęsti, tai sprendimo laikas prailginamas iki balandžio m. 18 d.

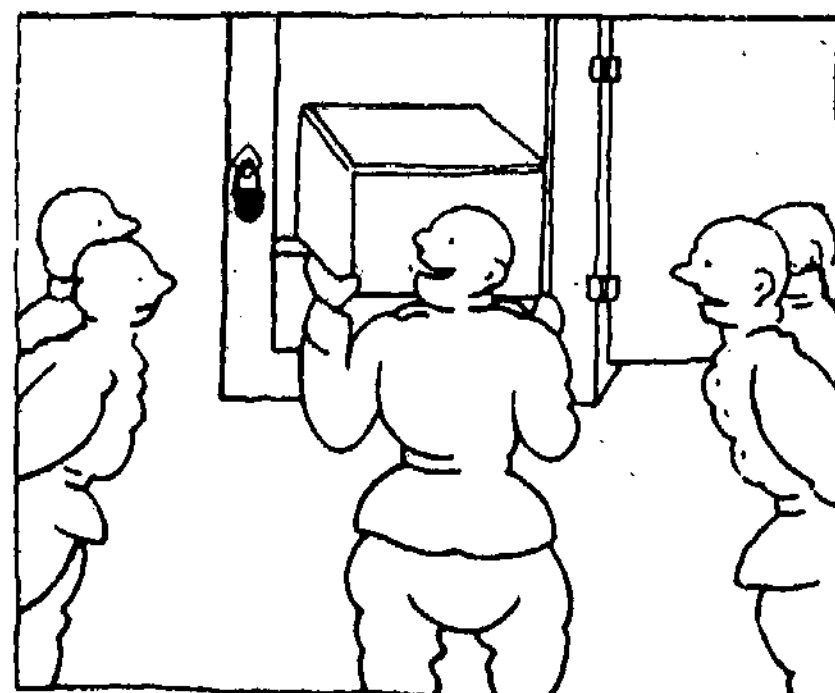
Eilinio Kuosos siuntinys.

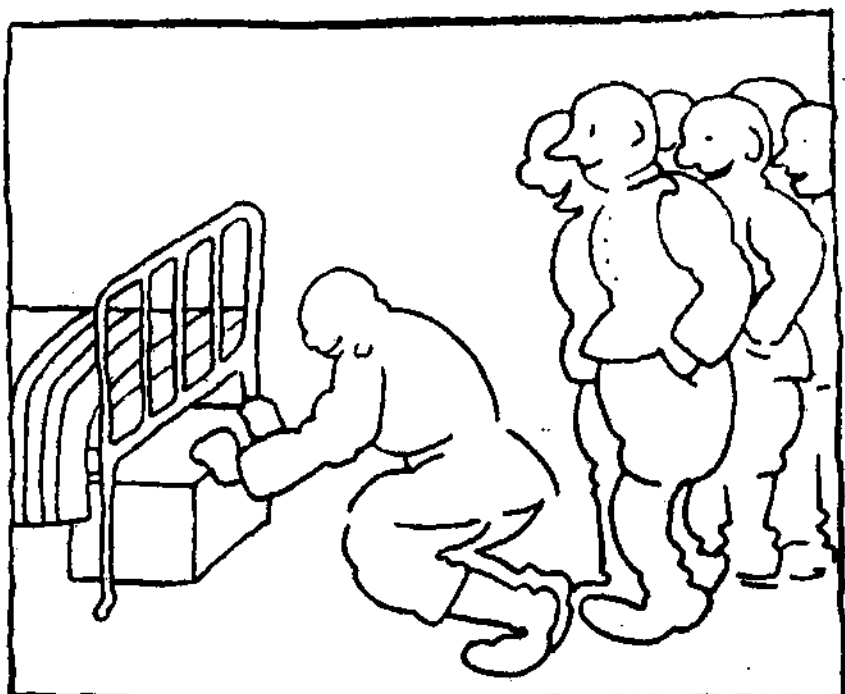
1. Vieną kartą eilinis Kuosa gavo siuntinį nuo mamos — „Dudkis“ — ne vienam neduosiu galit būt, vyručiai, ramūs...

2. Tuoju subėgo pusė būrio, mano sau — bus vakarienė...
Į dešras visi sužiūro:
— „Dar užteks mums ir rytdienai“...

3. Bet, mat, Kuosa — ne bet vyras; jisai žino kas daryti...
Nuo draugų štai atsiskyręs manė spinton uždaryti..

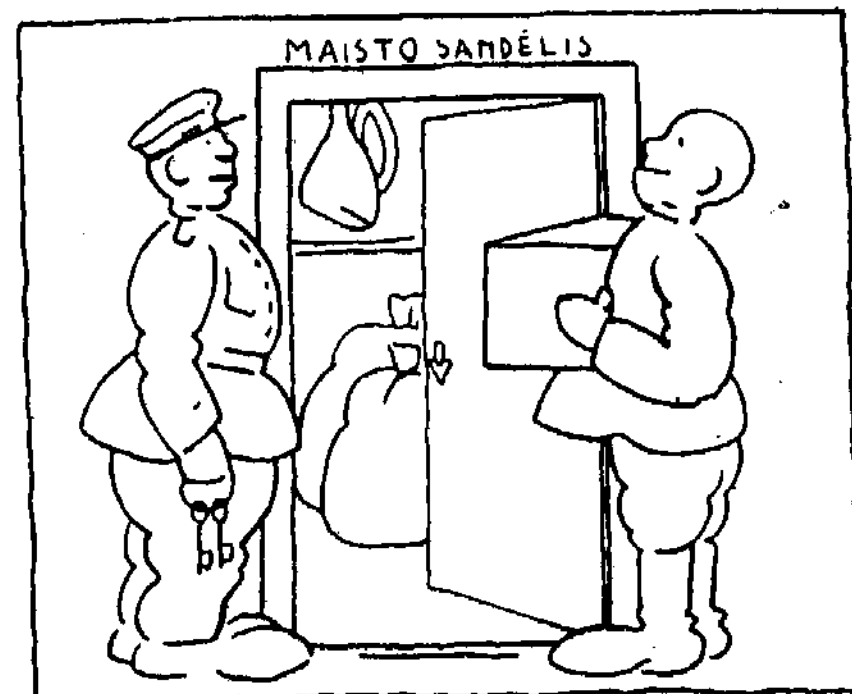

4.

„Kur paslėpt, kad nežinotų? — Jie vis tiek išlauš dar skryniją“. Ėmė Kuosa taip galvoti.
„Gal palikt po lova skryniją?..“

5.

Mato — niekas neišeina — „Reiks jau nešti pas vedėją. Ten tai bus tikrai „spakalua“ — iš tikrųjų čia idėja!“...

Per vieną dieną tapo lakūnu.

Nesenai vienoje Amerikos orininkystės mokykloje buvo padarytas bandymas — išmokyti per vieną dieną skraidyti.

Mokiniu buvo išrinktas studentas — medikas nė karto neskraidęs orlaiviu.

9 val. 30 min. prasidėjo mokymas mokomuoju orlaiviu, supažindinant su oru. Tai galėjo tik atmušti norą skraidyti, nes 800 metrų aukštumoje motoras pradėjo „šlubuoti“. Instruktorius išjungė motorą ir, planiruodamas labai sunkiose sąlygose, nutūpė aerodrome, davęs savo mokiniui pirmą pamoką.

Po trumpo pasikalbėjimo žemėje apie orlaivio valdymą ir prižiūrėjimą, mokinys ir instruktorius vėl pakilo į orą išbandyti viską praktikoje.

10 val. 49 m. mokinys pirmą kartą, instruktoriaus prižiūrimas, nusileido aerodrome, o 12 val. 56 m. jis jau padarė 23 nutūpimus, ir po trumpo pasikalbėjimo abu — instruktorius ir mokinys — čia pat aerodrome sėdo pusryčiauti.

Iki 15 val. mokinys suspėjo padaryti 40 nutūpimų.

16 v. 26 m. nutūpimų skaičius pasiekė 53 ir, kai laikrodis rodė 18 v. 3 m., jie tūpė 74-tą kartą.

Tai buvo jo paskutinis tūpimas su instruktorium, nes instruktorius, išlipęs iš orlaivio ir davęs nurodymų, paleido savo mokinį savarankiškai skraidyti.

Aerodrome pasidarė jau tamsu, ir stebėtojai su dideliu nerimu sekė lėkimą. Kai mokinys išjungė motorą, pasirušdamas tūpti, sąmišys padidėjo, nes nuo žemės atrodė, kad jis blogai išskaiciavo aukštumą ir sustabdė motorą anksčiau.

Tačiau nutūpė puikiai, be įprastų mokiniams klaidų ir, kai orlaivis po nedidelio nubėgimo sustojo, visi lengvai atsidoso.

Tą dieną buvo išskraidyta viso 5 val. 54 min., iš jų 5 val. 34 min. skridimuose su instruktoriumi ir 20 min. savarankiško.

Mokyklos viršininko ir lakūnų nuomone, šis studentas, sugebėjęs per vieną dieną suvokti skraidymo meną, turi nepaprastų gabumų ir jam dar reikia paskraidyti valandą, kad gautų lakūno diplomą.

Naujos knygos.

„Iliustruotasis Sportas“. Kaunas, 1929 m. kovo mėn. 18 d. 1 nr. 60 cnt.

Anksčiau ejęs sportininkams skiriamas laikraštis „Sportas“, nuo 1928 m. birželio m. buvo sustojęs. Iki šiol sportininkai buvo be savo laikraščio. Bet 10.000 Lietuvos sportininkų be savo organo negali apsieiti. Šiaip jau mūsų laikraščiai yra labai šykštūs skirti sportui daugiau vietos. Todėl paskutiniu laiku sportininkai vėl pradėjo leisti savo laikraštį. Laikraštis žada įdomautis ne tik Kauno, bet ir provincijos sporto gyvenimu. „Iliustruotasis Sportas“ eis kiekvieną savaitę. Jo kaina metams 22 lt. Adresas: Kaunas, Gedimino gatvė 21 nr.

Centralinė Lietuvos pieno perdirbimo bendrovių sąjunga. 1928 metai (apyskaita). Kaunas, 1929. 24 pusl.

Pieninės Lietuvoje greit auga. 1928 m. gale sąjungoje buvo 103 garinės pieninės ir 138 rankinės pieninės. Per metus į pienines priimta pieno 31.951,546 kilogramai, sviesto pagaminta 1.617,522 kilogr. Statė pieną 13,192 ūkininkai nuo 43,890 karvių.

Lommel, R. Darbo ir gamybos jėgų fizika (žmogaus ir gamtos jėgos). Kaunas, „Žinijos“ b-vė, 1929. 100 pusl. Kaina 2 lt 50 ct.

Įdomi knygutė. Knyga skiriama nūdieniam gamtos pažinimui. Duota daug pavyzdžių. Nurodyta, pav., kad sename Egipte Cheopso piramidą state 100,000 žm. per 20 met. Dabar gi, padedant mašinoms, tas pats darbas gali būti atliktas per 9 mėn. 500 darbininkų.

Knygelė suprantama kiekvienam daugiau prasilavinusiam kareiviui. Gera knyga kareivių bibliotekų gamtos (5) skyriui papildyti. *A. R-as*

Galvosūkių 10 nr. sprendimas.

A = 6; B = 5; C = 4; D = 3; E = 9; F = 8; G = 2; H = 7; I = 1
Teisingai išsprendė: 1. vyr. pusk. Paliulis (2 p. p. 3 k.), 2. vyr. pusk. Vadžišius (1 p. p. štabo).

Galvosūkis 12 nr.

(Vertinamas 2 tš.)

0	1	2	3
4	5	6	7
8	9	10	11
12	13	14	15

Šiuos skaitmenis išdėstyti taip, kad jų suma vertikalai, horizontaliai ir diagonaliai duotų vienodą skaičių.

Redakcijos atsakymai.

V. Plaušnaičiui. Kreipkitės pas savo karo komendantą; ten medalio neradus, Karių Savanorių Komisijon (Vyriausiam Štabe) nuo 13 iki 14 val. kasdien.

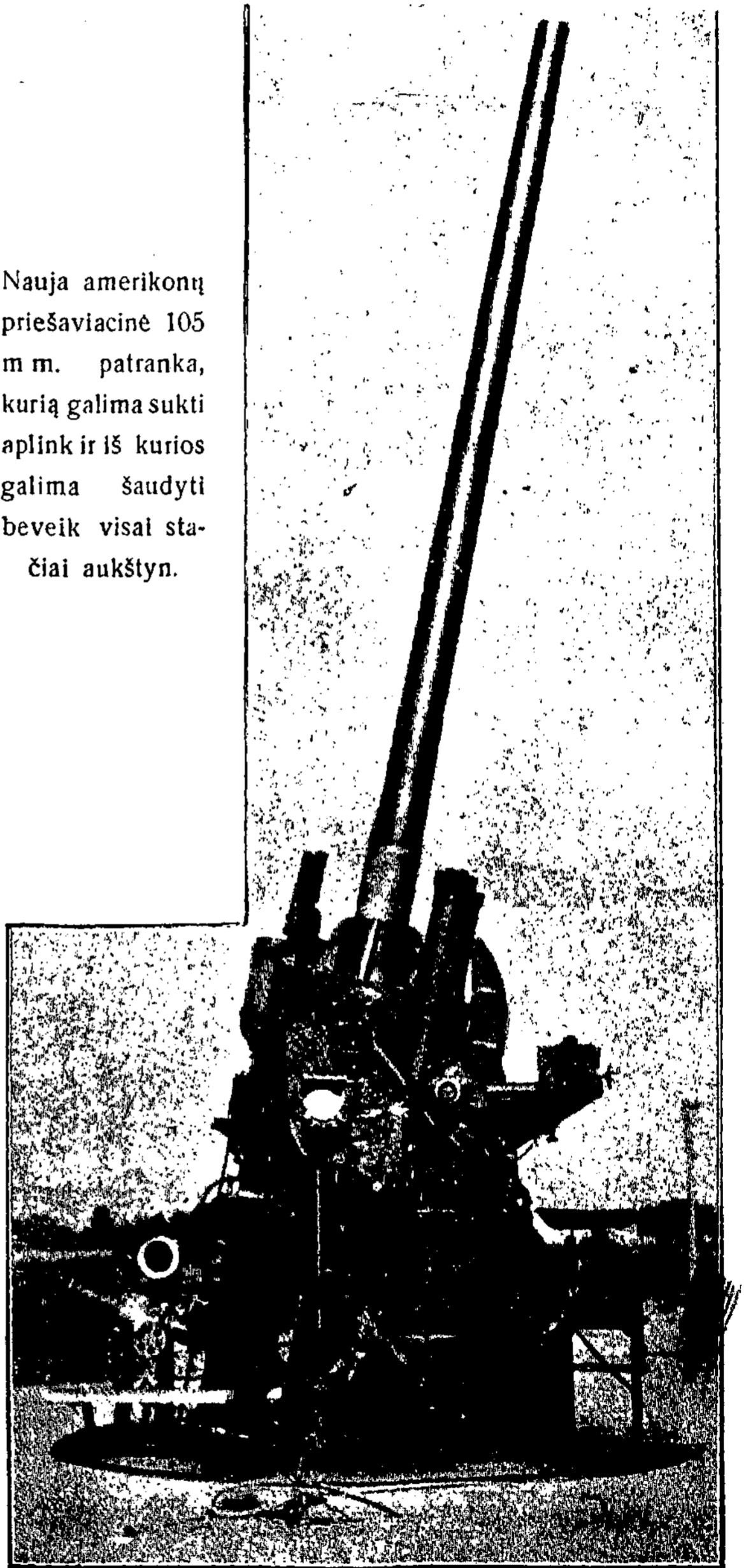
F. Jonušui. Kreipkis komandos keliu.

S. p. J. L. Nepasirašuslems visos pavardės neatsakome.

Susidomėjusiam. Civilėse mokyklose mokytiis Karo Mokslo Valdyba lešų neduoda.

Virš. J. Šisai. Vadovautis kariuomenės įsakymuose nustatyta uniforma. Jeigu bus kokie nors pakeitimai, tai juos paskelbs įsakymuose.

Nauja amerikonių priešaviacinė 105 m m. patranka, kurią galima sukli aplink ir iš kurios galima šaudyti beveik visai stačiai aukštyn.

Kaina visiems.: metams 8 lt., pusmečiui 4 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Atskiras nr. — 30 ct. Skelbimai: petito eilutė 50 ct.; prieš tekstą dvigubai. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Valdyba.

Redaktorius kpt. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

Šio nr. išspausdinta 2.900 egz

89 39 687